

**laiškai
lietuviams**

LIEPA-RUGPJŪTIS 1999 JULY-AUGUST

PRO DOMO SUA	217	Juozas Vaišnys SJ
POKARIO REZISTENCIJA LIETUVOJE	220	Antanas Marčiulaitis
PARAŠYTI IR TEBERAŠOMI LAIŠKAI	224	Kęstutis Trimakas
PAMĄSTYMAI PO 40-osios LL ŠVENTĖS	226	Aldona Jurkutė
KAIP PRARANDAMAS TIKĖJIMAS	229	Giedrė Kazlauskaitė
ESAME SAVO LAIMĖS KALVIAI	233	Romualdas Kriaučiūnas
NE MANO KIAULĖS, NE MANO PUPOS	235	Agnesa Daukantienė
GYVYBĖS ATRADIMAS IR PRARADIMAS	240	Chiara Lubich
AR KULTŪRINGAS ŽMOGUS ...	241	Ieva Baliūnaitė
KNYGOS	242	Red.
ŽODŽIŲ IR JUNGINIŲ REIKŠMĖS KLAIDOS	244	Red.
TĖVYNĖJE	248	Marija A. Jurkutė
ŠYPSULIAI	251	Red.
TRUMPAI	252	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas Zigmo Degučio ir Genutės Jokubaitytės nuotraukomis iš
Laiškų lietuviams metinės šventės.

Viršelio piešinys ir skyrių vinjetės- Ričardo Spitrio.

Lietuviškas raidynas-Jono Bogutos.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (LETTERS TO LITHUANIANS) (USPS 301-540) is published monthly except bimonthly July/August, for \$20.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Periodicals postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1999 / LIEPA-RUGP. - JULY-AUGUST / VOL. L, NO. 7

PRO DOMO SUA

Juozas Vaišnys SJ

Paprastai *Laiškų lietuviams* vasariniam numerio (liepos-rugpjūčio mėn.) vedamasis būdavo apie poilsį ir atostogas. Pvz., 1975 m. rašėme, kad Šv. Raštas sako, jog Dievas, per šešias dienas sukūręs pasaulį, septintąją išsėjos. Be abejo, Dievui poilsis nebuvo reikalingas, tik Jis norėjo žmogui duoti pavyzdį, kad reikia ne tik dirbti, bet ir pailsiuti. Juk žmogus nėra kokia nors mašina ar *perpetuum mobile*, jis negali be pertraukos dirbti. Jeigu kas giriasi, kad jau daug metų neturi jokių atostogų, tai jį reiktų labai rimtai perspėti, jog čia nėra ko girti. Jis turėtų tuoj keisti savo gyvenimo būdą, kol dar visiškai nesugadino nervų sau ar kitiems.

Kitoje vietoje buvo rašyta, kad žmogus yra neriboto Dievo ribotas kūrinys. Jo gyvenimo pareiga yra veikla ir darbas. Bet ribotam žmogui nuolatinis darbas neįmanomas. Tad ne mažesnė pareiga yra ilsėtis negu dirbti. Jeigu nebus poilsio, nebus nei darbo, nei veiklos. Poilsis jam yra būtinai reikalingas, kad sveikame kūne ir siela būtų sveika. Nuo atostogų priklausys ir ateinantieji metai. Tad ribotam žmogui būtinai reikia ir atostogų, ir poilsio, kad šiame ribotame pasaulyje jis galėtų toliau nueiti amžinojo gyvenimo neribotos laimės kryptimi.

Didžiąją Jaunimo centro salę užpildė *Laiškų lietuviams* bičiuliai ir gerbėjai.

Esame nurodę ir įvairių pavyzdžių iš žinomų žmonių pažiūros į atostogas. Vienas Amerikos prezidentas sakydavo, kad jis turįs tiek darbų ir įsipareigojimų, kad per dvylika mėnesių jokiū būdu jų negalėtų atlikti, bet per vienuolika mėnesių gali (t.y. kai pasiima vieną mėnesį atostogų). Ne vienas yra pasakęs, kad kai jis būna taip prislėgtas įvairių darbų ir užsiėmimų, kad nežino kurio griebtis, išvažiuoja bent vieną dieną pailsėti. Grįžus viskas kitaip atrodo - lyg tų problemų visai nebūta.

Bet kai žmonės žino *Laiškų lietuviams* redakcijos padėtį, kai yra girdėję, kad redaktorius, kuris taip kitus ragina ilsėtis ir atostogauti, jau daug metų nėra turėjęs jokių atostogų, galėtų pasakyti: “Medice, cura teipsum” (Gydytojau, pasirūpink pats savimi). Taip, tai būtų labai išmintingas ir logiškas patarimas, bet redaktorius nesimuš į krūtinę ir nesakys “mea culpa”, nes puikiausiai žino, kad kaltė yra ne jo. Jau kelinti metai jis namuose yra paliktas vienas tarp kelių iš lovos nebesikeliančių arba vos bepaieinančių ligonių, o turi ne tik redaktoriauti, bet atlikti ir kitas būtinas pareigas. Tai yra fiziškai neįmanoma - jis negali kaip reikiant atlikti nei vieno, nei kitų pareigų.

Nors skaitytojai, ypač iš Lietuvos, *Laiškų lietuviams* labai giria (įskaitant ir arkiv. Audrį Juozą Bačkį bei kitus Lietuvos vyskupus), bet redaktorius labai gerai supranta, kad šis žurnalas dabar jau yra ne visai toks, koks buvo pirmiau, kai daugelis Lietuvos kalbininkų jį labai vertino ir gyrė už kalbos taisyklingumą. Dabar jame vis dažniau pasitaiko korektūros klaidų ir kitokių kalbos negerovių, nes vienam redaktoriui nėra laiko ir galimybių ištaisyti visas klaidas ir geriau paruošti spaudai. Daug jėgų išsemia ir korektūros skaitymas, nes kito žmogaus šiam tikslui neturime.

Be abejo, malonu, kai žmonės šį žurnalą kartais net ir per daug liaupsina, tačiau norėtųsi, kad objektyviai žiūrint, jo svarbą ir egzistencijos prasmę suprastų ir tie, kurie į jį dabar žiūri gana abejingai.

Redaktorius laukia talkos ir pagalbos - o jos tikrai galima tikėtis, nes išeivija turi dar

labai daug gerų, talentingų ir idealistiškai nusiteikusių žmonių.

Nemaža sunkumų yra ir su administracija. Administratorė, turinti puikų lituanistinį išsilavinimą, tikrai yra dešinioji redaktoriaus ranka. Su ja visuomet galima pasitarti. Ji nuoširdžiai yra pamilusi *Laiškų lietuviams*, ir žurnalo tolimesniai gyvavimai yra labai reikalinga ir svarbi. Bet ir čia susiduriame su daug kliūčių dėl nustatytų potvarkių laiko ir atlyginimo atžvilgiu.

Artėja žurnalo 50 metų jubiliejus. Kaip patys žinote, buvo visokių dienų - ir sunkių, ir šviesių. Žurnalo leidimas niekuo nesiskyrė nuo visų kitų lietuviško darbo sričių - visur reikėjo nugalėti kliūtis, finansų ir bendradarbių stoką, it t.t. Ir vis dėlto tesėjome. Lygiai kaip tesėjo visa lietuviška veikla išeivijoje; šiandien organizacija po organizacijos, meno grupė po meno grupės švenčia penkiasdešimtąjį jubiliejų. Šis laisvos lietuvių tautos dalies išeivijos kūrybingumas ir patvarumas paraleliai atsiliepia tiems penkiems dešimtmečiams, pavogusiems iš Lietuvos žmonių teisę būti žmonėmis. Ir kas būtų atsitikę, jeigu mes - išeivija - nebūtume stoję į darbą?

Ši graži mūsų praeitis šiandien yra iššūkis mūsų rytojui. Mes galime ir toliau tesėti, nes esame, kas esame, ir turime teisę ir toliau tokie būti. Tik išlaikykime savyje tą pačią dvasią ir ugnį, vedusią mus per praėjusius penkis dešimtmečius.

Jeigu jokiū būdu nebūtų įmanoma ar nenorima atsiųsti iš Lietuvos talkos, tai, T. Kijausko patarimu, reikėtų pasamdyti žmogų, kuris sugebėtų suorganizuoti trigubą vają: suieškoti daugiau prenumeratorių, suburti daugiau spaudos darbuotojų šio žurnalo gyvybei palaikyti ir surinkti pakankamai būtinų lėšų, kas užtikrintų ir žurnalo, ir mūsų visų ateitį.

Šį straipsniuką pavadinome žinomu Cicerono posakiu “Pro domo sua” (*Už savo namus*). Jis paprastai vartojamas, ginant save ir savo reikalus.

POKARINIO REZISTENCIJA LIETUVOJE

Antanas Marčiulaitis

Dar ir šiandien kai kas bando spręsti dilemą: ar nebuvo galima Lietuvoje išvengti aukų tuoj po antrojo pasaulinio karo, ar būtinai reikėjo pokarinio ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos)? Pabandykime bent glaustai žvilgtelti į šią politinę anomaliją moraliniu požiūriu, pasitelkdami istorinius faktus.

SSRS vyriausybė 1940 m. birželio 15 d. įteikė Lietuvai ultimatumą tuoj po raudonosios armijos dalinių įvedimo į jos teritoriją. Tai buvo dvidešimtame amžiuje negirdėtas mažos valstybės pažeminimas ir didžiulės imperijos juodų kėslų bei suktumo pademonstravimas. Po dviejų dienų svetimų šeimininkų statytinis Dekanozovas sukūrė naują Lietuvos vyriausybę pagal Kremliaus modelį, be tautos atsiklausymo, be referendumo. Tų pačių metų liepos 14-15 d.d. Maskvos satrapai, vietinių komunistų apsišaukėlių padedami, pravedė Lietuvoje liaudies seimo rinkimus. O jau liepos 21 dieną ne teisėtai išrinkto seimo pritarimu Lietuva buvo įjungta į SSRS sudėtį. Šitaip buvo galutinai palaužta mūsų valstybės nepriklausomybė, šitaip nusileido 22-jus metus švietusi laisvės saulė ir sutrikdytas taikios ir darbščios tautos gyvenimas.

1941 m. birželio 14-17 d. Lietuvai buvo suduotas pirmas skaudus smūgis - masinis žmonių trėmimas. Tąsyk buvo ištremta apie 36,000 tautiečių. Šia savo šėtoniška akcija SSRS dar labiau atidengė savo tikrąjį politinį veidą, galbūt to nesitikėdama. Ar ne paradoksas: svetima valstybė sulaužė taikos ir nepuolimo sutartį, pasirašytą 1920 m. liepos 12 d., okupavo Lietuvą ir, negana to, dar apkaltino neklusnumu. Vi-

sai nekaltus žmones, tautos elitą, deportavo į tolimąsias šiaurės-rytų rajonų dykvietes badui, šalčiui, sunkiems ir alinantiems darbams vien už tai, kad jie mylėjo savo tėvynę, buvo darbštūs, taikūs. Gyvų išliko vos kas dešimtas, visi kiti išmirė. Klausėme tada, klausiamo ir dabar: kodėl? už ką?..

Antras stambus trėmimas buvo numatytas birželio 27 dieną, bet sutrukdė prasidėjęs Vokietijos ir Sovietų Sąjungos karas. Tik po karo sovietiniai vandalai, antrą kartą okupavę Lietuvą, tęsė savo juodą darbą. Apytikriais duomenimis, per kelerius metus ištremta 300,000 žmonių.

Didžiulės ir niekuo nepateisinamos anomalijos buvo nekaltų žmonių kankinimai ir žudymai. Atrodė, jog šėtono galybė iš pragaro persimetė ant žemės. Kraupūs įvykiai Rainių miškelyje, Pravieniškių koncentracijos stovykloje ir kitur 1941 metų birželį sukrėtė Lietuvos žmones ir privertė rimtai susimąstyti dėl didžiosios kaimynės pasibaisėtinos politikos.

Viena didžiausių anomalijų buvo mobilizacijos į raudonąją armiją paskelbimas 1944-aisiais metais, antrosios sovietinės okupacijos pradžioje. Jauni vyrai, užuot ėję į svetimą okupantų kariuomenę, pasirinko mišką. Jie negalėjo pakęsti tokio šlykštaus pasityčiojimo: okupuotos valstybės jaunuoliai privalo eiti į frontą ir ten žūti už pavergėjo interesus?! Mobilizacijos paskelbimas prieštaravo ne tik pavergto žmogaus dvasiai, bet ir tarptautinei konvencijai, kurioje aiškiai pabrėžiama, jog okupuosioji valstybė neturi nei moralinės, nei juridinės teisės okupuotoje šalyje skelbti mobilizaciją. Be to, tuo metu tokia mobilizacija buvo

LL šventės organizatoriai ir programos atlikėjai. Iš kairės: Aldona Jurkutė, Svajonė Kerelytė, Redaktorius, Nijolė Penikaitė, dr. Vilija Kerelytė, prof. Algis Zaboras.

visiškai beprasmė ir nereikalinga, nes SSRS pergalė prieš Vokietiją buvo jau aiški, beliko rudajam lokiui nuleisti paskutinius kraujo lašus.

Šitaip prasidėjo partizaninis judėjimas, kurį okupantai ir jų lietuviškieji tarnai vadino klasių kova. Žinoma, taip traktuoti padėtį jiems buvo ir paranku, ir naudinga.

Partizanų daugumą sudarė mažai temokyti, su politika jokių ryšių neturėję, niekuo neprasi-kaltę kaimo berneliai. Jiems vadovauti ėmėsi buvę nepriklausomos Lietuvos karininkai, mo-kytojai, kitų profesijų mokyti vyrai, nespėję ar nenorėję pasitraukti į Vakarus.

Lietuva patyrė didžiulę materialinę ir dva-sinę skriaudą. Matė, kaip okupantai siautėja ir griaua visa, kas darbščių lietuvių amžiais buvo sukurta. Nenuskendo užmaršties miglose ir 1941-aisiais raudonųjų sadistų įvykdyti nu-sikaltimai mūsų tautai. Todėl neliko nieko kita, kaip gintis, nors visiems buvo aišku, kad prieš pavergėjus, iki dantų ginkluotus ir be saiko žiaurius, nebus lemta laimėti. Tačiau ryžtas gin-

tis buvo didelis, nes dažni gandai, kad tuoj pra-sidės naujas karas tarp Amerikos ir SSRS ir kad jis baigsis Amerikos pergale, teikė vilčių iš-sivaduoti iš okupacijos gniaužtų. Deja, naujas karas neprasidėjo, Lietuvos vaduoti niekas ne-atėjo. Teko vienų vieniems gintis. Partizaninės kovos truko gana ilgai.

Lietuvos pasipriešinimui slopinti Kremlius išleido įsakymą iš pačių lietuvių rinkti ir apgink-luoti vadinamuosius stribus (rus. istrebiteli - naikintojai). O kad stribams buvo pavesta "gin-ti" liaudį (neaišku, nuo ko), todėl ir pavadinimą sušvelnino - praminė liaudies gynėjais. Tačiau, užuot gynę, stribai įnirtingai griovė, naikino ir plėšikavo. Okupantai siekė vieno: sukelti brol-žudišką karą, kad būtų lengviau vykdyti val-džios užplanuotą tautos genocidą. Į stribus ėjo vagys, plėšikai, tinginiai, chuliganai ir kitokie moraliniai iškrypėliai, visi tie, kuriems tėvynės likimas nerūpėjo. Jiems buvo sudarytos sąlygos prisiplėšti ištremtųjų turto, kerštauti, girtauti, kartu su NKVD baudžiamaisiais būriais deginti

sodybas, kankinti ir žudyti savo tautiečius. Visu tuo sribai ir naudojosi. Todėl visuomenėje neįsigijo nei pagarbos, nei pasitikėjimo. Tuo tarpu partizanai pasižymėjo didele drausme, drąsa ir ryžtu ginti savo tėvynę. Jie trukdė okupantams vykdyti planinius gyventojų trėmimus, trukdė enkavedistams ir sribams savavaliauti. Didžioji dauguma Lietuvos gyventojų pritarė tokiai partizanų veiklai ir juos visapusiškai rėmė.

Karui einant į pabaigą, lietuvių tauta ir jos pirmieji partizanai puoselėjo viltį, kad didžiosios valstybės įgyvendins Atlanto Chartijos principus ir privers SSRS vyriausybę išvesti savo armijos dalinius iš okupuotų kraštų. Partizanai organizavosi, telkėsi į apygardas, veikė atskirose rinktinėse (būriuose), vildamiesi sulaukti dienos, kada bus reikalingi tvarkai ir rimčiai šalyje palaikyti.

Partizaninės kovos vyko 10 metų (nuo 1944-jų iki 1953-jų) Jose žuvo apie 30,000 partizanų. Žuvusių sribų ir enkavedistų skaičius nežinomas. Lyginant priešingų jėgų santykį, galima konstatuoti, jog aktyvioji rezistencija truko stebėtinai ilgai. Partizanus rėmė maistu kaimo žmonės, leido jiems prie savo namų įsirengti žiemos metui slėptuves, nors gerai žinojo, kad už rėmimą gresia ilgametė tremtis arba mirtis. Partizanai turėjo nemažai ryšininkų, teikusią informaciją, ginklus, drabužius, medicinos pagalbą, platinusių ilegalią spaudą ir vykdžiusių kitokias užduotis. Ryšininkais dažniausiai būdavo paprasti kaimo žmonės, jaunos merginos, net vaikai. Partizanai įsigydavo svarbiuosius strategijos ir taktikos elementus. Pasakaičius archyvinę medžiagą, partizanų atsiminimus, rinktinių ir apygardų vadų raportus, galima teigti, kad ginkluotuose susirėmimuose partizanų žūdavo 3-5 kartus mažiau nei sribų ir enkavedistų. Pastariesiems stigo kovinės dvasios, aiškos ir tvirtos idėjos. Jie žudė vien laukiniškos prigimties skatinami ir savo gyvybę saugodami.

Į partizaninį judėjimą įsijungė įvairių pro-

fesijų ir įvairaus išsilavinimo žmonės. Juos vienijo bendros idėjos: išsaugoti visuomenėje tautinę dvasią, nepasiduoti nusivylimui, nuolat priminti pasauliui, jog nesitaiksto su okupacija. Net dvasininkai vienaip ar kitaip padėjo šias idėjas ugdyti. Vyskupas Vincentas Borisevičius pritarė partizanų veiklai ir pagal išgales ją rėmė. Už tai buvo įkalintas, žiauriai kankintas ir Tuskulėnuose (prie Vilniaus) sušaudytas. Prisimenu buvusį mano parapijos kleboną Antaną Mioldažį, išdrįsusį pašventinti partizanų Tauro apygardos vėliavą, laikyti mišias partizanams dalyvaujant, klausyti jų išpažinčių. Seklių išduotas ir nuteistas ilgoms konclagerių kankioms. Kunigas Antanas Ylius pirmasis ėmėsi iniciatyvos, formuojant savo klebonijoje partizanų Tauro apygardą.

Partizanų padėtį labai sunkino išplėstas šnipų ir išdavikų tinklas. Jie, neretai apsimesdami enkavedistų persekiojamais, prisipaštydavo priimami į partizanus. Šitaip įsimaišę į būrius, jie iššifruodavo partizanų slėptuves, įvairią dokumentinę bei archyvinę medžiagą ir perduodavo enkavedistams. (Ypač daug žalos pridarė liūdnei pagarsėjęs šnipas, Vilniaus universiteto profesorius Juozas Markulis - Erelis, poetai Kostas Kubilinskas ir Algirdas Skinkys).

Užgesus aktyvioms rezistencinėms kovoms, suaktyvėjo vadinamoji pasyvioji rezistencija. Ją vykdė daugiausia dvasininkija ir pasaulietiniai intelektualai bei studentai. Pagrindinis jų kovos ginklas buvo gyvas, uždegantis ir įtikinantis, dažnai alegorijomis pridengtas tiesos žodis, kaip patikimas skydas prieš melą ir klastą, taip pat nelegali spauda. Slapta iš rankų į rankas keliavo tokie spaudos leidiniai, kaip *Vytis*, *Aušra*, *Laisvės šauklys*, *Perspektyvos*, *Alma Mater* ir kiti. O pats populiariausias ir ilgiausiai išsilaikęs leidinys buvo *Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika* (LKBK). Kaip žinome, sovietų imperijos valdančiosios ir represinės struktūros (TSKP, KGB ir kt.) visomis priemonėmis, tiek auklėjamosiomis, tiek baudžiamosiomis,

veikdamos dažniausiai per mokyklas ir spaudą, skleidė ateistinę propagandą. Jos naudojo visus, net pačius šlykščiausius metodus, siekdamos kuo greičiau uždusinti Bažnyčią. Kunigai už vaikų katekizavimą buvo nuožmiai persekiojami ir baudžiami. Religinės literatūros leidimas buvo draudžiamas. Jaunuolių priėmimas į vienintelę Lietuvoje likusią Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją buvo griežtai limituojamas, o kandidatai per KGB filtrą rūpestingai perleidžiami ir verbuojami šnipinėjimams. Esant tokiai nežmoniškai dvasininkijos ir tikinčiųjų diskriminacijai, turėjo reikštis priešinga reakcija. Čia ir pasižymėjo gerai užsimaskavusi LKB kronika. Saugumo darbuotojai išsijusę darbavosi, stengdamiesi sunaikinti leidinį. Tačiau nepajėgė: LKBK nuo pirmojo numerio, pasirodžiusio 1972 m. kovo 19 d., iki pat nepriklausomybės atstatymo sėkmingai dirbo kilnų, reikšmingą, labai reikalingą darbą - kėlė aikštėn įvairias komunistinės valdžios niekšybes. Leidėjai ir platintojai buvo suimnėjami, baudžiami sunkiomis kalėjimų ir konclagerių bausmėmis. Bet į jų vietą tuoj stojo kiti drąsuoliai, tarytum uždegti V. Kudirkos raginimo:

*Jeigu audra ištikus verstų stulpą vieną,
Iš tų, kurie prilaiko jūsų namo sieną,
Namas negrius - iš baimės
jūs neišlakstyt, it
Tik vieton ano stulpo ta pačią dieną
tuoj kitą statyt.*

Kronikoje buvo talpinamos pačios svarbiausios žinios apie Bažnyčios persekiojimus, įvairi dokumentine medžiaga ir kitos aktualijos. Pramušdama geležinę uždangą, slaptais keliais LKBK patekdavo į užsienį ir ten lietuvių išeivijos pastangomis buvo verčiama į kitas kalbas ir platinama. Tokiu būdu pasaulis gaudavo daug

svarbių žinių apie padėtį okupuotoje Lietuvoje. LKBK sukompromituodavo sovietinės spaudos ir kitų informacijos šaltinių skleidžiamą šmeižtą ir melą.

Tuos, kurie teigia, kad rezistencija Lietuvoje buvo visiškai beprasmė ir nereikalinga, nes atseit, įsiutino Kremlį ir jo agentūras, pareikalavo didelių aukų, būtų galima paklausti: o kodėl žmonių trėmimai ir žudymai intensyviai vyko 1941 metais, kai dar nebuvo nei partizaninio judėjimo, nei pasyvios rezistencijos? Kita vertus, galime įsivaizduoti, kokia didžiulė kolonistų banga iš Rytų būtų užplūdusi Lietuvą, jei joje nebūtų taip aktyviai pasireiškęs partizaninis priešinimasis, kaip tai atsitiko Latvijoje ir Estijoje.

Gaila, kad vis dar nerandama nei laiko, nei lėšų, pagaliau net ir žemės lopinėlio pastatyti paminklus kovojusiems ir žuvusiems rezistencijos dalyviams. O ir gyviems rezistentams ne visada išreiškiamo atitinkamą pagarbą. Kur girdėta, kad drąsus kovotojas už tiesą, Bažnyčią ir tėvynę, buvęs katalikų teisėms ginti komiteto narys, ilgametis konclagerių kalinys, monsinjoras Alfonsas Svarinskas tampomas po teismus vien už tai, kad pasakė aštresnį bet teisingą priekaištą buvusiam aršiam komunistui. Ne gerb. Svarinską, o šitą politinį iškrypėlį reikėtų teisti už tautinės vėliavos išniekinimą.

Matyt, per anksti užgeso rezistencinės kovos, jei daug negražių dalykų dedasi šiandieninėje Lietuvoje. Svetimųjų priespaudos atsikratę, vis dar nesugebame atsikratyti jos padarinių: alkoholizmo, melo, sukčiavimo, abejingumo, neapykantos, pavydo.

Rezistentai, rikiuokimės atkakliai kovai su šiomis blogybėmis! Eikime mūsų tėvų ir brolių pramintais kovų takais, ne tik nulaistytais krauju ir ašaromis, bet ir švytinčiais ryžtu nugalėti piktą žvėrį - žmogiškąsias ydas.

PARAŠYTI IR TEBERAŠOMI LAIŠKAI

Kęstutis Trimakas

Žodis Eucharistijos aukoje *Laiškų lietuviams* šventėje, 1999 m. gegužės mėn. 2 d., Čikagoje.

Brangūs *Laiškų lietuviams* Bičiuliai! Susibūrę prie Kristaus altoriaus *Laiškų lietuviams* šventėje pamąstykime apie laiškų gilią prasmę. Šis žurnalas dabina labai prasmingu pavadinimu: "Laiškai..."

Laiškas yra vieno asmens adresuotas raštas kitam asmeniui arba kitiems asmenims. Laiškas tuo brangesnis, kuo brangesnis yra rašantis tam, kuriam rašoma: sūnaus laiškas motinai, mylimo asmens - mylimam. Ir laiškas tuo svarbesnis, kuo svarbesnė juo perduodama žinia: pavyzdžiui, jei nelaimės ištiktasis parašo, kad išliko gyvas.

Šventasis Raštas yra Dievo laiškas mums

Dabar, kai jau išspausdintas viso Šventojo Rašto lietuviškas vertimas vienoje knygoje, matome, kokia ji stora. Kai žvelgiame į ją tik kaip į knygą, galime likti šalti, abejingi. Kai suvokiame, kad tai Dievo įkvėptas, mums asmeniškai adresuotas raštas - kad tai Jo laiškas mums, jis tuoj mums tampa nepaprastai brangus ir reikšmingas. Taip yra: visu Šventojo Rašto įkvėptu turiniu dieviškasis Autorius kreipiasi į mus. Tai per daugelį tūkstančių metų parašytas Dievo laiškas mums, kaip Jis kreipė visos žmonijos istoriją tam, kad kiekvienas blogio nelaimės ištikti nežūtume, bet būtume asmeniškai Jo Sūnaus išgelbėti.

Jėzus Kristus yra Dievo Tėvo laiškas mums

Viso Šventojo Rašto turinys pagrindinai kreipiamas į vieną faktą, būtent, kad Dievas pa-

siuntė savo Sūnų žmogui tarp žmonių. Tai Dievo laiško svarbiausia žinia. Pats Jėzus Kristus sakė, kad Jį atsiuntė Tėvas ir kad Jis ir Tėvas yra viena (plg. Jon 17, 22). Savo artimiausiam mokiniui Jonui Jis leido prisiglausti prie savo krūtinės ir sužinoti giliausias Jo paslaptis. Vieną tų paslapčių Jonas paskelbė savo džiugios naujienos - evangelijos pradžioje, kad Jėzus yra Dievo Žodis, siųstas mums. Dievui užteko pasiųsti Savo Sūnų, savo vieną Žodį, kurio pakako pasakyti viską žmonėms - savo gyvenimu, kančia ir mirtimi - kaip Dievas mus myli, o savo prisikėlimu iš numirusiųjų - kokią nuostabią galią turi Jis prieš blogį ir jo vaisių - mirtį. Jėzus Kristus yra vieno žodžio, vieno gyvenimo Dievo laiškas mums.

Mes, krikščionys, esame Kristaus laiškas

Džiugi žinia apie Jėzų Kristų pirmiausia buvo skelbiama gyvu žodžiu, bet netrukus ir laiškais. Didysis Dievo įkvėptas laiškų rašytojas buvo pagonių apaštalas Paulius, rašęs juos naujoms jo įkurtoms krikščionių bendruomenėms - tesolonikiečiams, galatams, korintiečiams, romiečiams. Tie jo laiškai buvo parašyti anksčiau negu evangelijų knygos. Taigi geroji žinia apie Kristų buvo nuo pat pradžios perduodama ne tik gyvu žodžiu, bet ir laiškais, kurie dar ir šiandien tebeskaitomi. O Paulius juos rašė ir diktavo apie Kristų ir apie Jo sekėjus nuostabiai prasmingais žodžiais ir ugningais jausmais. Štai kuo jis vadino Kristų išpažįstančius, ne tik ano meto, bet visų laikų, taigi ir mus:

"Jūs patys, esate mūsų laiškas, įrašytas mūsų širdyse, visų žmonių suprantamas ir

Laiškų lietuviams šventės mišias koncelebruoja prel. Ignas Urbonas, kun. Kęstutis Trimakas ir kun. Algirdas Paliokas SJ.

skaitomas. Jūs pasirodėte esą Kristaus laiškas, kurį mes, patarnaudami jums, surašėme ne rašalu, bet gyvojo Dievo Dvasia, ne akmens plokštėse, bet gyvų širdžių plokštėse (2 Kor 2, 2-3).

Paulius rašė laiškus, kad juos skaitantieji patys taptų gyvais laiškais, - ne tik jo, bet ir paties Kristaus. Laiškai turi įtikinti skaitančius ir uždegti jų širdis tiek, kad jie pasiimtų paties Kristaus mintimis, jausmais bei norais ir visa tai atsispindėtų jų gyvenime tiek, kad kultų įkvėpimas ir kitiems žmonėms aplinkui. Kokia prasminga laiškų paskirtis! Kokia svarbi laiškų autorių užduotis! Ir kokius nuostabius vaisius gali juos skaitantieji savo širdyse ir gyvenime nokinti!

***Laiškai lietuviams* krikščioniškoje**

sampratoje:

Jei žiūrime į Šventąjį Raštą tik kaip į storą knygą, liekame šalti, bet jei skaitome jį kaip Dievo laišką, parašytą mums, atsiveria nuostabi ir įkvepianti Jo tikrovė. Panašiai ir su *Laiškais lietuviams*. Šis žurnalas mums reikš tiek, kokių žvilgsniu į jį žvelgsime. Čia, Dievo akivaizdoje, pažvelgėme į giliausią, krikščionišką laiškų

sampratą. Tai gal niekada pilnai nepasiekiamas idealas. Tačiau kuo arčiau to idealo tiek rašantieji, tiek skaitantieji, tuo nuostabesnė *Laiškų lietuviams* reikšmė.

Žodis prie žodžio, straipsnis prie straipsnio - per pusšimtį metų buvo ir tebėra rašomi *Laiškai lietuviams*. Gimę išeivijoje, jie dabar pasiekia ir Lietuvą. Juose Dievo Tėvo mums pasiūsto Kristaus pavyzdys ir mokslas nuolat pritaikomas santuokos, jaunimo, visuomenės ir tautos gyvenimui.

Čia, šioje šventėje, dėkojame Dievui už *Laiškus lietuviams*, už išstvermingąjį redaktorių tėvą Juozą Vaišnį, už leidėjus Tėvus Jėzuitus, bendradarbius, talkininkus, rėmėjus ir skaitytojus.

Visų prasmingų laiškų pirmojo Autoriaus prašome, kad Jis ir toliau įkvėptų, laimintų ir jungtų tiek rašančius, tiek skaitančius, kad visi panašėtųme į Kristų ir taptume Jo gyvais laiškais, o šioje Eucharistijos atnašoje aukojame visų mūsų pastangas dangiškojo Tėvo garbei ir mūsų visų gėriui - per Kristų, mūsų Išganytoją ir Idealą. Amen.

Pamąstymai po 40-osios *Laiškų lietuviams šventės*

Aldona Jurkutė

“Gerieji Jūsų darbai bus pamiršti rytoj, - vis dėlto darykite gerus darbus”.

(Motina Teresė)

Ar bus paskelbtas 40-jo sukaktuvinio *Laiškų lietuviams* straipsnių konkurso temos Lietuvos laikraščiuose ir žurnaluose. Kada? Kuriuose? Ar atsilieps į jas Lietuvos jaunimas? Kiek viltingų laiškų sulauksime? Kuri tema rašantiems pasirodys artimiausia? Ar paragins, paskatins jaunąjį Amerikos atžalyną rašyti čia esančių lietuviškų mokyklų mokytojai?

Ar nepasivėlins pavasaris? Ar laiku pražys šių metų šventei užplanuoti (Aukščiausiojo prašyti, išmelsti ...) violetinės spalvos žiedai? Ar nebus per daug pailsęs redaktorius kun. J.Vaišnys, kuriam sulig kiekviena diena sunkiau suvaldyti plunksną bei svetima valia jam užkrautus darbus ir nelengvas mintis?

1999-ųjų gražią, šiltą, saulėtą gegužės 2 d. popietę tradicinė Jaunimo centro scenos gilumoje iškelta paukštė su tik man įžūrimu šakelės snape krustelėjimu, džiugiu akies mirktelėjimu, tik man tegirdimais garsais iščiulbėjo atėjus tinkamam laikui kokį pusšimtį “ar” su klausuku pakeisti paprastu nuoširdžiai ištartu “ačiū”.

Mūsų žurnalas dabinas labai prasmingu pavadinimu “Laiškai...”

Ačiū kun. Kęstučiui Trimakui, kuris Eucharistijos aukoje *Laiškų lietuviams* metinėje šventėje ją pradėjo pamąstymu apie parašytus ir teberašomus laiškus ir gilią jų prasmę. “Taip yra: visu Šventojo Rašto įkvėptu turiniu dieviškasis Autorius kreipiasi į mus. Tai per daugelį tūkstančių metų parašytas Dievo laiškas mums, kaip Jis kreipė visos žmonijos istoriją tam, kad

kiekvienas blogio nelaimės ištikti nežūtume, bet būtume asmeniškai Jo sūnaus išgelbėti.

Didysis Dievo įkvėptas laiškų rašytojas buvo apaštalas Paulius, rašęs, kad juos skaitantieji patys taptų gyvais laiškais, - ne tik jo, bet ir paties Kristaus Laiškai turi įtikinti skaitančius ir uždegti jų širdis tiek, kad jie persiimtų paties Kristaus mintimis, jausmais bei norais ir visa tai atsispindėtų jų gyvenime tiek, kad kultų įkvėpimas ir kitiems žmonėms aplinkui. Kokia prasminga laiškų paskirtis! Kokia svarbi laiškų autorių užduotis! Ir kokius nuostabius vaisius gali juos skaitantieji širdyse ir gyvenime nokinti!”

39 laiškai - rašiniai buvo gauti iš suaugusiųjų, tik 8 jaunieji atsuntė straipsnius konkursui. Ypatingos padėkos nusipelnė Los Angeles lituanistinės m-los mokytoja Marytė Newsom - už mokinių paraginimą atsakyti į kun. Juozo laiškus. Galbūt vienas tų laiškų padėjo dar visai jaunam žmogui rašinyje išreikšti mintį: “Žmonės yra geri, tik bailūs. Žmonės yra iš prigimties geri, jie panašūs į Dievą. Kažkas yra pasakęs, jog tobulas esti tik tas, kurio darbai tobuli ir logiškai mąstant, čia teisinga mintis. Bet ar aš esu tobulas Dievo darbas?”

Ačiū konsulams; - Generaliniam Giedriui Apuokui, jau antrą kartą savo buvimu pagerbuišiam metinę LL šventę ir Garbės konsului Vaclovui Kleizai, po daugelio metų dar suradusiam naujus žurnalo įvertinimo žodžius. Ačiū Kultūros tarybos pirmininkei Marijai Remienei, raginusiai ir toliau eiti tautinio - čia, o Lietuvoje - dvasinio ugdymo keliu. Katalikišku keliu einant, keliant tautos dvasią, nešant viltį primygtinai raginta sulaukti Auksinės sukakties.

Ypatingos padėkos vertas Gedimino Ki-

Meninės programos atlikėjai: solistė Nijolė Penikaitė ir akompaniatorius prof. Algis Zaboras.

jausko SJ pasirašytas laiškas iš Cleveland'o, Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos. Parėmęs "Laiškus" auka, kun. G. Kijauskas nepašyktėjo ir šiltų žodžių: *Laiškų lietuviams* jubiliejiniai metai bus per didįjį 2000 metų jubiliejų. Šiandien galime žvelgti į praėjusius dešimtmečius su pasigėrėjimu ir kartu dėkoti Dievui už taip gražiai atliktą misiją. Kiek kūrybos ir išradingumo! Kiek daug atskleista grožio, tiesos ir gėrio po platųjį pasaulį pasklidusiems broliams ir sesėms lietuviams. Tai Laiškas, kuris juos ištikimai lankė, švietė, guodė ir drąsino kilti aukštyn, tobulėti".

Ačiū į šventę atėjusiems. Nors daugelis svečių garsiai neištarė tai progai įprastų pagiriamųjų žodžių, neišsakė per metus apie žurnalą, jo turinį, išvaizdą susikaupusių minčių ir nuomonių, negiedojo šlovinimo giesmių redaktoriui, - visa, kas tikra ir svarbu buvo visų ir kiekvieno akyse. Padėka ir pripažinimas. Skatinimas dirbti, raginimas nepalūžti. Tikėjimas 2000-jų sulaukimo būtinybe. Jų, ilgamečių žurnalo skaitytojų, gausus dalyvavimas šventėje buvo tylus, bet labai raiškus pritarimas jo egzistavimui, raginant, nugalejęs visas kliūtis, visus trukdžius ir dėmesio nevertas negales eiti, vis

eiti, dar eiti pirmyn su nuostata, paimta iš konkursinio straipsnio: "Jeigu tu, žmogau, nori tapti didžiuliu kalnu, turi pirm į jį kopti - ilgai ilgai ir atkakliai. Niekada neleisk nurimti sielai, užmigti protui, kaip kad žemė niekados neleistų nepatekti saulei".

Ir šiemet pavyko permaldauti Aukščiausiąjį,

- Jam panorėjus alyvos pražydo kiek ankstėliau nei visuomet. Sakydama "ačiū", galvoju, kad ne tik alyvų puokščių, stovėjusių ant 33 stalų, bet ir visų likusių kvėpėti ir žydėti ant krūmų verti, ištikimi, laiko patikrinti, darbo užgrūdinti pagalbininkai. A-č-i-ū: A. Ramanauskienei, R. Andrijauskienei, J. Ivašauskienei, S. Plenienei, S. Miglinienei, R. Masilionienei ir J. Masilioniui, S. Petersonienei, A. Šmulksienei, G. Jokubaitytei, A. Valavičiui, Z. Degučiai.

Ačiū naujam veikliam tėvų jėzuitų administratoriui Romui Burneikiui, kuris daugeliui (jų tarpe ir kun. Vaišniui girdint) yra paskelbęs, jog "iš *Laiškų lietuviams* juokiasi visas pasaulis". Na, gramatiniu ir sintaksiniu požiūriu tas sakinyss gal ir nėra visai teisingas, bet, kad juokiasi - gerai! Blogai būtų jei 50-čio išvakarėse tyčiotųsi, pyktų, niekintų, neapkęstų, glamžytų, draskytų, tryptų, naikintų. Juokas - dalykas rimtas. Besijuokiantieji gerėja ir jaunėja. Ačiū administratoriui už aukščiausią redaktoriaus *Šypsulių* įvertinimą. Tuo labai prisidėta prie mūsų ketinimo *Šypsulius* išleisti atskira knygele. Po vieną dovanosime bičiuliams skaitytojams, bet pirmoji, pažadu, bus dedikuota žurnalo neskaitytojui R. Burneikiui.

Rašymas - sielos atsivėrimo šventė. Bet, kad šventė taptų tikra švente, ją reikia paremti. Amžinai nuogaustaujantis redaktorius šiemet džiūgavo - jokių abejonių dėl kitų metų konkurso nėra! Todėl prašau - jauni ir truputį pagyvenę, neseniai atvykusieji ir talentu apdovanojami Lietuvoje, - rašykite! Rašykite be paliovos kartodami "ačiū" 41-ojo LL premijų mecenasams: Mildai Budrienei, Birutei Kasakaitienei,

prel. Juozui Prunskui, Marijai Ročkuvieni, Stasiui Žilevičiui, Wandai Gvildienei, Pranui ir Aldonai Mažeikams, Vaclovui ir Margaritai Momkams, Danai ir Edmundui Miliams, Onai Abromaitienei, Halinai Bagdonienei, prel. Ignui Urbonui, Raimundui Vasiukevičiui, kun. Kęstučiui Trimakui, Barbarai Morkūnienei, Kaziui Rožanskui.

Ačiū *Laiškų lietuviams* leidėjui tėvui Antanui Saulaičiui, Lietuvos ir Latvijos provincijolui, už ilgalaikę nenugalimai kurčią tylą ir savitą požiūrį į žurnalą. Atrdodo, lyg žurnalo diagnozė (nuosprendis?), - lėta neskausminga baigtis yra nustatyta. Atrodo, kad to laukiama. Atrodo, kad pykstama, kam vis dar neuždegama graudulin-goji. Kitaip - kodėl penkerius metus nematėme šviesaus besišypsančio veiko LL šventėse? Kodėl - nė žodelio sveikinant, nė eilutės pritariant, nė judesio - palaikant, nė mažiausio virp-telėjimo išsaugant?! Kodėl tokie aiškūs ir pikti naikinimo ženklai? Ir į šį klaustuką atsakymą randi konkursiniame rašinyje: "Tu esi stiprus ir gali atsispirti tamsai, kurioje žlunga tavo prasmė. Tu gali pakeisti miestą, kuriame gyveni, išderintą aplinką, draugus, ypač jeigu jie neverti to vardo; tu privalai paniekinti tai, kas neteisinga - ir tai bus tobuliausia neapykantos forma".

Ačiū Vilijai Kerelytei už puikų giedojimą šv. Mišių metu, Algimantui Bamiškiui - už pritarimą vargonais.

Ačiū solistei Nijolei Penikaitei ir jos akompaniatoriui prof. Algiui Zaborui už puikiai atliktą meninę programą.

Ačiū kun. Rimantui Gudeliui, sukalbėjusiam valgio palaiminimo maldą, paprašiusio Aukščiausiojo globoti ir laiminti *Laiškų lietuviams* redaktorių, skaitytojų ir konkurso dalyvių.

Ačiū Racine Bakery darbščiam kolektyvui su Danute Kapačinskiene priešakyje už nepriekaištingai paruoštą šventei maistą ir puikų aptarnavimą.

Ačiū metinę šventę vedusiai Svajonei Kere-

lytei, kuri be reikalo jaudinosi ir būgštavo, kad t. Vaišniui gal užklius jos ne taip ar ne visai taip sukirčiuoti žodžiai. Kalba, žodžiai, jų sujungimas į sakinius, sakinių derinimas - visa buvo suvalkietišškai tikslu ir vaišniškai teisinga.

Priešpaskutinį "ačiū" šventės vedėja adresavo kun. J. Vaišniui: "Plačioji lietuvių visuomenė dėkinga už rašomus *Laiškus lietuviams*, už sukalbėtas maldas, gražią lietuvišką kalbą, už draugystę, patarnavimus, už nemeluotą pasiaukojimą Dievui, Tėvynei ir Artimui".

Paskutinis, manasis, ačiū, kunige, už Jūsų ištvermę. Aš matau. Mes matome. Einate jau ne taip tvirtai kaip anksčiau. Neištesėjote duoto pažado pradėti žaisti tenisą ir smuikuoti. Bet vis tiek ačiū už reiklaus gerumo pamokas. Ačiū, kad leidote ieškoti, mokėte ir skatinote pajusti prasmės vertę. Žurnalo leidimas nors ir labai sunkiomis sąlygomis - prasmė, tarnavimas žmonėms - prasmė, mums adresuotuose laiškuose - prasmė. Prasmė ir tiesa slypi rašiusiųjų mums žodžiuose: "Dievas sukūrė mus panašius į save, visų pirma dovanodamas kūrybos galią. Ir laisvę. Mes turime laisvę pasirinkti. Dievas - didysis Statytojas, Režisierius pasiūlo gyvenimo būsto pamatus: epochą, tėvynę, tėvus, miestą, aplinką, o būsto projektą, statybines medžiagas, spalvas - su sodu ar be, su gėlynais ar be - tai tavo, žmogau, valia. Ir šio būsto grožis, patogumas, harmonija didžiai priklausys nuo to, ar statysi jį tikėdamas ir mylėdamas ar be to".

Ačiū už tikėjimo pamokas.

KAIP PRARANDAMAS IR ATRANDAMAS TIKĖJIMAS

(Suaugusiųjų grupėje premijuotas straipsnis)

Giedrė Kazlauskaitė

*Žmogui gyvenant nėra tiek laiko
kad viskam užtektų laiko
Ir nėra laiko, kad būtų laiko
visokiems troškimams. Ekleziastas
nebuvo teisus, kai šitaip kalbėjo*

Jehuda Amichajus

Sėskis, mano vaike. Kiek, sakei, tau metų? Septyniolika? Ak, ne, man nesvarbu tikslūs tavo duomenys: jei nori, vadinsiu tave Marile - mūsų vienuolyne įprasta vadintis sugalvotais vardais. Šitas vardas primins man vaikystę: tai vienos pasakų mergytės vardas.

Argi ne puiki šiandien diena? Pažvelk į šitas storas užuolaidas, - jos tokios tamsios tik iš vidaus, aną jų pusę išblukino saulė. Kai užsimanysi, gali jas atidengti, už lango puikus vaizdas į ežerą. Tu metei mokyklą? Be reikalo. Būtų užtekę ją pakeisti. Tačiau noriu, jog žinotum, kad bet kada galėsi viską pradėti iš naujo. Bet kada, Marile, net jeigu tau prireiktų dešimties ar daugiau metų, nors aš tikiuosi, jog pakaks tik keleto mėnesių. Šitos sienos labai galeistingos, tačiau vienuolynas nėra slėptuvė nuo išorinio pasaulio, be abejo, kada nors suprasi.

Tu sakai, kad atėjai čionai, ieškodama ramybės ir vien ramybės? O, esu įsitikinusi, niekas tavęs netrukdytų per dienų dienas, ir tu galėsi medituoti savo celėje, kiek tik norėsi. Kuri nors iš seserų kasdien atneš tau vandens ir maisto - paliks juos ant durų langelio, bibliotekoje rasi knygų, jie prisireiks. Dabar noriu, kad manęs

paklausytum. Pasistengsiu papasakoti tau vieną istoriją. Tu gali verkti, jeigu nori, Marile. Jeigu nejučia priminsi savo skausmus. Tu gali išsi-verkti ant šito suolo, jis toks geltonas nuo saulės.

Man iš tikrųjų labai gaila, - tačiau toks Dievas, į kurį tu tiki, dar nesugalvotas, - žinau, kad neaiškiai kalbu, bet išklausyk manęs iki galo - nes dilgėlės, iš kurių tu bandei numegzti marškinius savo broliams, pražydo, ir tau nebereikės kankintis. Norėčiau, kad nebėgtum nuo savęs, Marile. Kad nesislėptum nuo bekūnės šmėklos, nuo savo kančios prisiminimų.

Kai buvau maža, aš irgi norėjau gyventi Sacharos dykumoje. Mano draugių svajonės, kurios verždavosi aplankyti tokius miestus, kaip Roma, Paryžius ar Niujorkas, sukeldavo man apatiją, aš norėjau būti viena, visiškai viena - todėl didžioji mano svajonė buvo iškelti į Antarktiką arba į Mėnulį. Aš beveik mitydavau baltus ledynų luitus ir juodą vandens kraštelį: žiūrėdama į pūgą lauke, tuose regėjimuose aš įsivaizduodavau tobulą ir neprakalbinamą savo vieatvę.

Tau pažįstamas šitas noras? Aš melddavau po keletą valandų per dieną, aš melddavau daugiau, negu įmanoma, nes kiekviena mano mintis buvo malda, ir kiekvienas mano troškimas buvo prašymas; visi mano džiaugsmas buvo nuolat besitęsiantis dėkojimas, ir visa mano būtis buvo baimė, kurios aš negaliu paaikškinti.

Kai man buvo penkiolika, aš su gana di-

deliu susidomėjimu perskaičiau Dantės *Dieviškąją Komedią* ir buvau jau pakankamai skeptiška, kad galėčiau pati vertinti. Dar prieš paimdama ta knygą į rankas, jau buvau tvirtai įsitikinusi, kad jokio pragaro nėra, tačiau nebuvau tokia tikra dėl rojaus. Matai, aš tebetikėjau tuo, ką ankstyvoje vaikystėje įgavau su stebuklinėmis pasakomis - aš tebeturėjau gėrio ir grožio idealus, todėl slapčia vyliausi, kad ji yra; taigi, galima sakyti, mano siela intuityviai linko į gėrį. Aš bijojau mirti, Marile. Aš negalėjau susitaikyti su mintimi, kad mirtis yra.

Lygiai taip pat aš negalėjau susitaikyti ir su amžinojo gyvenimo idėja. Mano supratimu, tai turėjo būti žvėriškai nuobodu. Ir dar vienas dalykas: aš nemokėjau žemintis. Dievas, kuris reikalavo klauptis ir šlovinti jo vardą, man atrodė ligi pakvaišimo despotiškas. Nelyginant koks Egipto faraonas. Blogiau.

Vynuogių žiedai, mano mėgstamiausios gėlės... Tą pavasarį aš skaičiau Dostojevskį, o juodi kryžiai ir lavonai sidabriniuose sarkofaguose kėlė man pasibaurėjimą, nes Dievas, kurį aš pažinojau, tegalėjo ateiti su mirtimi. “Dieve, kuris esi mano ir tavo kova, atsuk man savo veidą!” — šaukiau mintyse, bet koplyčios skliautuos kaip ir prieš šimtą, kaip ir prieš tūkstantį metų atsimušė tik tylą.

Kad jo nėra, aš absoliučiai įsitikinau, stebėdama pačią save.

Vynuogių žiedai skleidėsi ir byrėjo, o aš kartoju vienintelį žodį - neapkenčiu. Rašiau jį stambiomis juodomis raidėmis dienaštyje; rašiau sąsiuvinuose, kartoju patylomis mokykloje, namuose, miegodama ir keldamasi iš miego. Tarsi užkeikimą murmėjau tai tvankiuose autobusuose, triukšmingose gatvėse, tuščiuose kiemuose. Nekenčiu, nekenčiu, nekenčiu. Lyg tai nebūtų savaime akivaizdu. O jaunam krikščioniui, kuris gatvėje pasiūlė man ateiti ir įsijungti į mišias, irzliai surikau: “Dink man iš akių, kvaily”.

Visi žmonės man atrodė bukapročiai. Niekšai, šiukšlės, menkystos: kirminai, narstantys savo pačių pasistatytą dvėselienos aukurą. Aš organiškai nekenčiau žmonių. Kitaip sakant, jie man trukdė. O baisiausia buvo žinoti, kad aš ir pati priklausau jų rūšiai. Vadinas, buvau ne geresnė už juos. Vienintelis skirtumas - aš nesididžiau tuo. Nesibroviau į parduotuves ir koncertų sales, veidmainiškai šypsodamasi nelinkėjau labo ryto kaimynams, nesikalbėjau su tais, kurie mane kalbino, nususukdavau nuo mažų vaikų, neieškojau jokių pažinčių ir jokių draugų. Aš pradėdavau nekęsti žmonių, tarp kurių turėdavau būti, dar jų nemačiusi; niekinau juos, nes jau iš anksto žinojau, kokie jie bus: iš pradžių mandagiai linkčios galvomis, klausinės kvailiausių dalykų, vėliau eis ir kalbės ką nors apie tave už nugaros arba, išsiaiškinę, jog yra geresni, pasmerks tavo nekaip susiklosčiusią reputaciją ir išdidžiai fariziejiškai nusisuks; arba pavydės, jei tik padarysi ką nors geriau už juos. Aš nevengdavau pasakyti žmonėms, kad jų nekenčiu, bet paprastai neaiškindavau, už ką. Man patikdavo žiūrėti į jų vargas, nesusigaudančias veidų išraiškas: čia jie pasimesdavo ir netyčia išslysdavo iš po savo kaukės, nežinodami, kokią atsakymą jiems pasirinkti. Mat žmonės nėra pasiruošę neįprastiems dalykams. O išgirsti, kad esi nekenčiamas, visada esti netikėtumas. Ir tai tik dėl to, kad žmonės per gerai apie save galvoja.

Buvo labai sunku. Kartais atrodydavo, kad viskas beviltiška. Aš nebuvau taip jau tragiškai bloga. Netgi duodavau pinigų elgetoms, nors visiškai netikėjau jų maldų veiksmingumu. Man regis, Dievą, kurio neturėjau, aš stengiausi sugalvoti. Aš norėjau ramybės; tokios, kokios negalėjau patirti niekur. Tai buvo kažkas panašaus į mintį išsidanginti negyvenamon salon. Tu atitraukti užuolaidas, Marile? Atidaryk ir langą, tegu pavasario vėjas įskrieja į šias priplėkusias celes.

Savo matematikos vadovylyje įrašiau, jog didžiausia šio amžiaus klaida - neapdairumas. Laisvė būti prirakinamam.

“Vergai buvo patys laisviausi žmonės civilizacijų istorijoje. Jie neturėdavo jokios nuosavybės. Jie neturėjo net artimų žmonių, prie kurių galėtų prisirišti. O svarbiausia, jie niekada neturėjo ko prarasti”.

Kvailystė, dariau tai anaip tol ne iš poreikio atkreipti į save dėmesį. Negalėjau pakęsti laukimo. O pabėgimas buvo vienintelė galima laisvė.

Aš pabandžiau pasiekti tai, kas vadinama mirtimi, bet tik žvilgtelėti į ją akies kraštelio. Ir, jei tik bus įmanoma, išnykti.

Žmogus, kuris rado mane poliklinikos išvietėje, buvo lyg tyčia gydytojas. Jis girdė mane vandeniu ir privertė viską išvemi. Jis neklausė mano vardo, jis nesmerkė, jis nekaltino: tiesiog darė viską, kad sugrąžintų mano į dausus besirengiančią dvasią. Jo akyse nebuvo nei savanaudiško smalsumo, nei pasišlykštėjimo mani. Ir iš jo rankų gerdama tą nesibaigiantį vandenį, aš supratau, kad niekada nepatirsiu mirties.

Žmonės yra geri, tik bailūs. Žmonės yra iš prigimties geri; jie panašūs į Dievą. kažkas yra pasakęs, jog tobulas esti tik tas, kurio darbai tobuli, ir logiškai mąstant, čia teisinga mintis. Bet ar aš esu tobulas Dievo darbas?

Mano sąmonėje liko tik vienas klausimas, Marile. Visa kita neteko jokio svorio. Man reikėjo ramybės ir vien ramybės, bet nepaisant to, aš šaukiau visa gerkle, aš draskiau savo drabužius, aš raičiojau nepažydyjusiose dilgėlėse, nejausdama jokio skausmo. Aš būčiau norėjusi netgi melstis, bet negalėjau. Tas pats klausimas, kurį radau ir tavo laiške.

KAIP ATRASTI PRARASTĄ DIEVĄ?

- Kaip?! Kaip?! Pasakykite man, ir aš dar galėsiu pakilti iš to prakeikto dvėselienos posta-

mento, dvokiančių kirminų, iš glebaus ir šleikščiai purvino knibždėlyno, iš atmatų ir kapo duobės. Dar galėsiu išsikapstyti, dar galėsiu atsisakyti savęs ir viską, viską pamiršti...

Manau, supranti, Marile. Tai buvo riba. Žmonės, egzistuojantys aplinkui lyg niekur nieko, dabar mane tiesiog sargdino. Vieną kartą, vaikščiodama miesto parke, išgirdau bažnyčios varpus. Skambino vakarinėms pamaldoms. Nutariau nueiti ten ir pasižiūrėti į degančias žvakes. Tiesą sakant, aš daugiau nebeturėjau kur eiti.

Senos ir niūros bažnyčios, kurios man nesukeldavo nieko daugiau, išskyrus žiovilį, neturi nieko bendra su tikėjimo atradimu. Atvirkščiai, grėsmingai suraukti šventųjų antakiai lig šiol tebekelia man juoką, nes jų akimis žiūri toji pati neapykanta, kuri man taip gerai pažįstama. Saldi ironija! Įėjusi į tą drėgną prietamą, atsiklaupiau į klausyklą ir ilgokai tylėjau. Atrodo, ten sėdėjo vienuolis ir kantriai laukė. Ar gali pamanyti, man buvo visai vis tiek, jog aplink egzistavo žmonės! Aš ne tik nekreipiau į juos jokio dėmesio, aš iš viso juos pamiršau. "Aš netikiu Dievą, tėve, - galop pasakiau. - Aš netikiu Dievą, nes nežinau, ar jis yra". Ar gali įspėti, ką man atsakė tasai nuodėmklausys? Jis netgi suteikė man išrišimą. "Mes nė vienas nežinom", - ištarė jis.

Ir tada, Marile, man pavyko.

Patikėk pagaliau savo įrodymais, patikėk tiesą; ji šaukia, kad gyvena tavoje, kad yra nemirtinga ir kad jokia kūno mirtis negali atimti iš jos josios buveinės. Nusigręžk nuo savo šešėlio, sugrįžk į save; nėra jokios kitos tavo pražūties, tik užmiršimas, kad pražūti negali.

Aurelijus Augustinas

Nė vienas žmogus nėra kaltas dėl to, koks jis gimė.

Tu neturi atsisakyti savęs, Marile. Nes mylėti save yra didingas ir svarbiausias Dievo priesakas.

Tu neturi atsisakyti savo praeities, kokia neužgydoma ji bebūtų. Įsivaizduok, kokia skurdi ir nyki būtų tavo patirtis, jei tavo pasirinkimas būtų buvęs kitoks. Negrauk savęs ir nesistenk teisintis. Nesigailėk savęs taip, kad dieną naktį galvotum tik apie save. Gailėkis tų, kuriems labiau to reikia. Tu esi stipri ir gali atsisipirti tamsai, kurioje žlunga tavo prasmė. Tu gali pakeisti miestą, kuriame gyveni, destruktivią aplinką, draugus, ypač jeigu jie neverti to vardo; tu privalai paniekinti tai, kas neteisinga - ir tai bus tobuliausia neapykantos forma. Beje, tu gali niekinti viską, išskyrus žmones - nes juos privalai mylėti nė kiek ne mažiau, kaip myli save. Paniekink tuštumą, kuri vadinama mirtimi, Marile. Paniekink tai, kas tėra skaudus ir kietas kevalas, spaudžiantis tavo širdį.

Tu neturi apgaudinėti savęs, bandydama sau įrodyti, kad tau miela tai, kas iš tikrųjų nemielia. Tu neprivalai kankinti savęs tuo, ko nesupranti ar kuo neįstengi įtikėti - netgi tada, jei išoriškai tai atrodys dora ir teisinga. Dievas duoda vienintelę galimybę jį surasti - ir tai yra tavo laisvė, teisė bei privilegija. Dievas - kaip išdykęs penkiametis vaikas, kuris pasislepia tam, kad ieškotum jo; ieškotum visada, ligi mirties - ieškotum neįtikėtinose vietose. Atsimink, Marile, kad kiekvienas, kuris ieško, trokšta surasti, o kiekvienas, kuris slepiasi, trokšta būti surastas. Pasinerk į tą aistringą siautulį, kurį sukelia ieškojimas, ir būk tvirta - būk kantri ir ištverminga.

Žmonės, kurie gali iš tavęs tyčiotis, skaudinti ar nekęsti, verti užuojautos, pasigailėjimo ir meilės. Taip, meilės, kurios jie nepatyrė ir todėl yra lygiai taip pat sužeisti savimi, kaip ir tu, bet kraujuoja kur kas smarkiau, tik beprotiškai

savęs bijo. Panašiai kaip ir tu bijojai prieš keletą metų. Prisimink tuos, kurie neišdavė ir nepaliko tavęs tada, kai tu juos atstūmei ir niekinai - argi ir tu neturėtum elgtis taip pat? Prisimink žmones, kurie besąlygiškai mylėjo tave keistomis savo širdimis - tokiomis keistomis, kuriose švelniausias atlaidumas ir rūpestingas atsidavimas tau sutilpo su nuoskauda - kaip manai, kodėl gavę antausį, jie atsuko tau kitą veido pusę?

Kaip manai, kodėl žmonės verkia? Nebūtinai tada, kai jiems liūdna. Kartais ašaros užplūsta tada, kai susiduriame su stebuklais; kai suvokiame gražius ir reikšmingus dalykus; kai aptinkame Dievą, pasivertusį keistu pavidalu. Ašaros nėra vien kančios ženklas. Tai vanduo, kuris drėkina išdžiūvusius mūsų sielų augalus. Nes ten, kur amžina sausra, auga tik dygliuoti kaktusai.

Aš gerai atsimenu žmogų, kuris kartą pasakė, kad neapkenčia manęs. Aš gerai atsimenu visus jo žodžius; jis netgi paaiškino, kodėl. Jis nekenė manęs dėl to, kad buvau. Ir net jei jis kada dėl to gailėtųsi, niekada negalėsiu šito pamiršti. Visą naktį raudojau, galvodama apie žmones, kuriems esu sakiusi tą patį. O rytą atsikėliau ir pasižiūrėjau į veidrodį. Aš šypsojaisi, rydama ašaras, ir jaučiausi galinga kaip niekad, nes būtent tada aš išmokau atleisti, o taip pat ir gailėtis. Aš nugalėjau Baimę.

Ar supranti? Noriu pasakyti, kad myliu tave, Marile. Myliu tavo sielą, tavo jausmus, tavo atkaklų veržimąsi į šviesą, kurioje nebebus baimės. Myliu tave todėl, kad esi; myliu ir mylėsiu todėl, kad esi čia, sėdi prieš mane ir tapai svarbiausia šios valandos minute; galiu pažadėti tau, kad mylėsiu tave netgi tada, jei būsi bloga ar niekam nereikalinga. Myliu todėl, kad myliu. Ir tai vienintelis atsakymas į klausimą.

Esame savo laimės kalviai

Romualdas Kriaučiūnas

Niekas nėra laimingas visą laiką. Tačiau kai kurie žmonės, nors ir sunkiose aplinkybėse, yra laimingesni už kitus. Ieškant laimės sau, mums praverėtų arčiau j tuos laiminguosius pažvelgti.

Dalai Lama iš Tibeto yra vienas iš tokių asmenų. Jo paties gyvenimas nebuvo rožėmis klotas. Kiniečių išvarytas iš Tibeto, jis jau daugelį metų gyvena tremtyje. Jis, būdamas politinis ir religinis vadas, ant savo pečių neša didelę atsakomybę. Tuo pačiu jis atrodo ramus, kantrus ir sąmojingas. Tai laimingo asmens bruožai. Neseniai Riverhead knygų leidykla išleido jo knygą - *Laimės menas: Vadovas gyvenimui* (The Art of Happiness: A Handbook for Living). Su kai kuriomis tos knygos mintimis vertėtų arčiau susipažinti. Jas mums suglaustai pristato dr. Howard Cutler, jau minėtos knygos autoriaus padėjėjas.

Kaip Dalai Lama aptaria laimę? Jo stebėjimu, daugelis žmonių sumaišo malonumą su laime. Malonumas daugiausia yra fizinis ir trumpalaikis, kaip, pvz., skanus valgis, šilta vonia, lytinis pasitenkinimas. Toks malonumas priklauso nuo išorinių aplinkybių

Laimė, tuo tarpu, yra gilesnis protinis stovis, mažai priklausomas nuo išorinių aplinkybių. Pažįstame laimingus asmenis, mažai ką turinčius. Jie neturtingi, gal našlės ar našliai, o gal visai be šeimos. Jų sveikata gal pašlijus. Tačiau jie yra beveik visada taikūs ir geros nuotaikos. Pažįstame ir tokių, kurie apsupti žemiškų gėrybių - pinigų, puošnių rezidencijų, geros sveikatos, savos šeimos - atrodo nuolatos nepatenkinti, skęsta pyktyje bei pagiežoje. Nesvarbu, kiek jie ko beturėtų, vis dar trokšta daugiau. Niekas tokių laimingais nepalaikytų.

Mokslinės studijos viena po kitos rodo, kad asmens laimė labai mažai priklauso nuo turto ar nesėkmių. Po šešių mėnesių nuo stambios loterijos laimėjimo, laimėtojai nesijaučia laimingesni negu prieš laimėjimą. Didelės nesėkmės, kaip liga, finansinis bankrotas, artimo netekimas, gali sukelti didelę krizę, bet su laiku grįžtama į ankstyvesnį laimės stovį. Žmonės turi pagrindinius mitybos, aprangos, pastogės bei saugumo poreikius. Bet jei tie poreikiai patenkinami, jų perviršijimas gali atnešti daugiau malonumo, bet ne daugiau laimės. Norint laimę suprasti, reikia dairytis kitur.

Dalai Lama galvoju, laimė yra gyvenimo tikslas. Mes gimstame jos siekdami ir esame iš prigimties sugebantys laime džiaugtis. Tam tarnauja mūsų protas. Siekdami laimės, kultivuojame teigiamą protinį stovį ir rauname negatyvų protinį stovį. Daugiausia laimės patiriame, turėdami šiltus meilės ir užuojautos jausmus kitiems. Meilė ir užuojauta - tai prigimti jausmai. Tiesa, kad pasaulyje yra daug žiaurumo, godumo bei savanaudiškumo. Tai yra aplinkos dresūros, bloga auklėjimo, netinkamo mokymo vaisiai. Tačiau savo prigimtyje žmonės yra geranoriški ir vieni kitus užjaučiantys.

Mes paprastai dosnumą ir užjautimą laikome vertybėmis, kurias reikia ugdyti kitų naudai. Tačiau jas ugdome ir savo gerovei. Būdami dosnūs ir užjaučiantys, patiriame vidinę ramybę ir tikrąją laimę. Ne paslaptis, kad žmonės, gyvenantieji harmoningai, yra labiau patenkinami savimi, negu tie, kurie gyvena apsupti konfliktų. Pastaraisiais metais mokslas davė stiprių įrodymų, kad santykiai, pagrįsti meile, tikrai yra mums prigimti. Prisiminkime studijas, ro-

dančias, kad žmonės, apsupti pasitikinčios draugystės ir mylinčios šeimos, yra sveikesni ir ilgiau gyvena negu save atsiriboję nuo mylinčios šeimos ir suprantančios bendruomenės.

Kaip mes galime padidinti užuojautos ir artimo meilės jausmus? Mes visi turime artimo meilės sėklas, įgalinančias pozityvų protinį nusiteikimą būti užjaučiančiais, atlikti paslaugius darbus. Kartais tos sėklos reikalingos priežiūros ir auginimo. Pirmiausia, reikia suvokti meilės ir užuojautos svarbą. Sau pakartotinai priminkime, kad mūsų pačių palankumas mus pakreips laimės pusėn. Save skatinkime rasti noro ir laiko kultivuoti santykius su kitais, ieškoti harmonijos, galvoti apie kitus, o ne vien apie save. Santykiuose su nepažįstamais bei bičiuliais būkime užjaučiantys, kantrūs ir dosnūs. Tai nėra lengva. Gyvename persitempusiame pasaulyje, kuriame yra mūsų kantrybė ir meilė slopinančių žmonių.

Kas tokiais atvejais darytina? Galvokime apie visus žmones rišančius elementus: mes visi norime būti laimingi, norime išvengti skausmo ir kentėjimų ir t.t. Įsivaizduokime, kaip viskas gali atrodyti iš priešingos pusės. Kodėl patarnautojas yra be kantrybės ar piktas? Matyti, jis ar ji nėra laimingi. Gal juos kamuoja nepažabotas pyktis ar apmaudas?

Patirkime apie kito asmens patyrimus, jo vertybes, įtampas ir nepritekliaus. Suprasti reiškia atleisti. Atlikime geranoriškus darbelius, nors to per daug ir nenorėtume daryti. Pozityvūs veiksmai skatina posityvius jausmus. Kad ir priverstinis nusišypsojimas gali pakelti nuotaiką.

Ar tikrai galime būti laimingi, kai gyvenime yra tiek daug skausmo ir kančių? Nors mes ne visada galime kontroliuoti gyvenimo įvykius, mes galime kalibruoti savo reakcijas į visa tai taip, kad sumažintume savo kentėjimą. Kai problemos ir skausmas iškyla, mes dažniausiai - automatiškai - galvojame, kad tai neturėjo atsitikti. Mes jaučiamės, kad mūsų nedalia yra neteisinga ir gal kitus ar net save dėl to kalti-

name. Priimkime gyvenimo tiesą, kad senatvė, ligos, praradimas ir t.t. paliečia kiekvieną žmogų ir yra neatskiriama gyvenimo dalis. Taip lengviau priimsime tuos pokyčius ir savęs neapkrausime bereikalingu kartumu. Daug kentėjimų yra mūsų pačių susikurta. Mes padidiname patirtus įžeidimus ir nuoskaudas, jas pakartotinai pergaltodami ir iš naujo pergyvendami. Šių tendencijų pamatymas savo galvoje yra pirmas žingsnis jų aptramdymui.

Kaip turime tvarkytis su negatyviais jausmais, kurie yra kenksmingi mūsų laimei? Pyktis ir nerimas yra laimės priešai. Negalime jų gyvenime išvengti, bet galime juos numalšinti su teigiamais jausmais. Meilė, dosnumas, kantrybė ir pakanta yra priešnuodžiai neigiamai proto būsenai.

Kai iškyla pyktis, priimkime galimybę, kad jo nereikia išlieti apmaudingu būdu. Savo pyktį priimkime ir jį pajuskime. Tada ženkime žingsnį atgal, įvertinkime visą situaciją ir prie jos privedusias mintis. Žvelkime į esamą padėtį iš skirtingų perspektyvų. Kaip kitaip galima būtų į visa tai reaguoti? Subjurus, raskime minutėlę laiko pagalvoti, lėtai kvėpuojant skaičiuokime iki dešimties, duokime sau laiko atvėsti, kad galėtume esamą padėtį ramiau įvertinti.

Baimė gali būti reakcija tikrajam pavojui. Jei tokio pavojaus nėra, vis tiek galime pergyventi baimę, kuri šiuo atveju vadinama nerimu. Nerimas gali kilti iš savimi nepasitikėjimo, iš baimės būti kitų žiauriai pasmerktam. Veiksmingais priešnuodis yra pažiūrėti, kodėl tokioje padėtyje atsiradome. Pavyzdžiui, duodant paskaitą, realizavus, kad paskaitos tikslas yra kitus informuoti ir pasidalinti žiniomis gali jaučiamą nerimą sumažinti ar jį panaikinti.

Stiprinkime savo protus. Ramus, tvirtas protas gali atsispirti negatyviems jausmams, kaip pykčiui, neapykantai ir baimei. Kasdien raskime laiko tyliam mąstymui maldos ar meditacijos forma. Pavyzdžiui, patogiai atsisėdus galima pasirinkti mąstymo objektą - gėlę, kokį posakį ar žodį, savo pasikartojantį kvėpavimą iš

NE MANO KIAULĖS, NE MANO PUPOS

Agnesa Daukantienė

Liaudies išminties lobynas yra neišsemiamas. Tai liudija tūkstančiai patarlių ir priežodžių - smulkioji liaudies kūryba, pasižyminti aukštu meniniu vaizdo ir kalbos tobulumu. Paprastas žmogus, visa savo esybę prigludęs prie žemės, išminties mokėsi iš jį supančios aplinkos, iš kasdieninio gyvenimo reiškinių, iš gyvosios ir negyvosios gamtos. Stebėdamas augaliją ir gyvūniją, dažnai pats betarpiškai dalyvaudamas jų gyvenime, vienaip ar antraip pakreipdamas jų egzistenciją sau reikalinga kryptimi, žmogus daug ką patyrė ir išmoko. Tiek augalų, tiek naminių ir laukinių gyvūnų gyvenime įžiūrėdamas tam tikrą dėsninę, tuos dėsnius pritaikė ir savo gyvenime. Visos patarlės ir priežodžiai, nesvarbu, kas yra jų veikėjai, išreiškia žmonių tarpusavio santykius, gyvenimo patirtį ir išmintį.

Taigi mūsų pasirinktoji patarlė “Ne mano kiaulės, ne mano pupos” kalba ne apie kiaules ir pupas, bet apie tam tikro elgesio, tam tikros moralės žmones. Ne kartą valstiečiui teks susidurti su pasitaikiančiu nemaloniu reiškiniu, kai savas gyvulys įlenda į kaimyno daržą arba kaimyno galviją įsisuka į jo pasėlius. Ne kartą dėl tokių, rodos, menkniekių apsibarama, o kartais sugenda net geri kaimyniniai santykiai.

Taigi iš kasdieniškos buitinės aplinkos peireikime prie labai svarbios ir aktualios tematikos - prie žmonių santykių. Tai žmonių *abejingumo* tema.

Vienas senosios kartos rusų rašytojas yra taip pasakęs: “Nebijok draugo - jis tave tik išduos; nebijok vagies - jis tave tik apvogęs; nebi-

jok žudiko - jis tave tik nužudys — Bijok abejojo! Visos niekšybės ir baisybės pasaulyje vyksta su nebyliu abejojojo pritarimu ir tylėjimu”. Tokie žodžiai mąstančiam žmogui giliai sminga į širdį.

Kaip sena žmonija, taip sena mintis apie žmonių santykius. Jeigu pavartytume senovės pranašų raštus, irgi rastume epizodų, kur neparodomas rūpestingumas ir užuojauta kito nelaimėi. O gražiausias pavyzdys yra Naujajame Testamente - gailestingojo samariečio palyginimas. Guli pakeleje plėšikų sumuštas keleivis. Eina pro šalį kunigas, kuris, bijodamas sau užsikrauti svetimų rūpesčių, praeina kita kelio puse. Taip pat pasielgia ir levitas. Ir tik štai pakeleivis samarietis pasigailėjo nelaimingojo. Jis priejo prie jo, užpylė ant žaizdų aliejaus, aptvarstė jį, užkėlė ant savo gyvulio, nugabeno į užėigą ir slaugė jį. Kitą dieną išeidamas užėigos šeimininkui užmokėjo, prašydamas jį slaugyti iki pasveikstant. Tai akivaizdus Kristaus pamokymas apie artimo meilę ir gailestingumą. Gerasis samarietis, net būdamas svetimšalis, nenumojo ranka ir savo širdyje nepasakė: kas man darbo, aš skubu, aš turiu pakankamai savo reikalų.

O kaipgi šiandieniniame mūsų gyvenime? Ar daug gailestingųjų samariečių? Prisimena liaudies daina, kur vargdienė seselė bėga tekina pas broliuką urėdą: “Mesk, broleli, rašyti, imk grėblėlį taisyti: užeis juodas debesėlis, sulis lankoj šienelį”. - “Nei aš mesiu rašyti, nei grėblėlį taisyti, tegu eina debesėlis, tegu lyja šienelį”. Daugelyje dainų mūsų liaudis

plaučių ir į plaučius. Dėmesys, skiriamas mąstymo objektui, nustumia bereikšmius proto “čiauš-kėjimus” į šoną. Tokio mąstymo tikslas - susikurtą ramybę išlaikyti visą dieną.

Redaktorius ir svečiai iš Lietuvos: Laima Kabišaitytė, Aušra Adomaitytė, kun. Rimantas Gudelis.

apdainavo abejingumą, užuojautos stoką vargstančiam artimui. Nuskriaustojoji našlaitė lieja ašaras ant mirusios motinos kapo - nėra žmogaus, kas ją paguostų. Vargšas piemenėlis šąla lauke basas ir alkanas. Beširdis šeimnininkas nesigaili jo - juk jis ne savas, jis svetimas: ne mano kiaulės, ne mano pupos.

Mūsų tragiškoji poetė Salomėja Nėris savo eilėse vaizduoja nelaimingos, pasiligojusios menininkės likimą. Negalėdama iš savo kūrinių pragyventi, vargšė nutaria iškelti iš šio pasaulio. O pro šalį eina žmonės: sotūs, patenkinami savimi, poetės žodžiais, "lyg apsunkusi soti galvijų banda". Tik juodoji Viešnia ima ją už rankos, švelniai kužda į ausį: "Eime su manimi namolio, ten kur šilta ir jauku".

Daug dėmesio artimui ir užuojautai skiria ir poetė Janina Degutytė. Ji kategoriškai neigia abejingumą ir sotumą, ji sušunka: "Meile, jeigu tu ateisi, tai ateik karšta kaip saulė... Jeigu tu aukso moneta, nesiartink, man tokios nereikia... Aš noriu drungno vandens ir takų,

smėliu pabarstytų... Aš noriu sudegti žmonijos meilės ugnyje..."

Daugelis mūsų dorų poetų sielojosi ir išgyveno sielos nerimą ir kančias, apmąstydami gyvenimo pilkumą, beprasmybę, troškdami aukotis, ieškodami gyvenimo prasmės.

Grįžkime iš poezijos į mūsų kasdieninę realybę, į šią dieną. Pasidairykime, kas vyksta aplink mus. Daug yra gailestingųjų samariečių (Dieve, laimink jų darbus!), daug spaudoje skaitome apie jų veiklą, gėrimės jais. Jų švelnios rankos glosto benamius, paduoda dubenėlį šilto viralo, parūpina nakvynę... Jų rankos glosto ir glaudžia našlaičius, praradusius tėvų meilę ir namų šilumą.

Ir štai prieš viso pasaulio akis atsistoja didžioji šių dienų šventoji - Motina Teresė, nustebinusi sumaterialėjusią ir į dvasinę prazūtį žengiančią žmoniją. Prieš tokią asmenybę, prieš tokią meilę mes žemai lenkiame galvas.

Mūsų samariečiai yra ryškus Motinos Terėsės atspindys, kuris nušviečia mūsų gyvenimo

tamsias palėpes, uždega meilės liepsneles šlaunčiose širdyse.

O ką aš nuveikiau? Kokia mano vieta mūsų kenčiančioje tėvynėje? Ar aš nepriklausau tai nuo sotumo ir patogumo apsunkusiai bandai? Ar aš nenusisuku į šalį ir nenumoju ranka, eidamas pro dejuojančią ir kraujuojančią savo Tėvynę? Ar aš, pasisėmęs iš savo širdies šaltinio gaivinančio vandens, plaunu ir aprišu jos žaizdas? Ar pabundu iš saldaus miego nuo kraupių naktinių sprogimų? Ar susimąstau, kas ir kodėl taip vyksta? O gal ir aš gyvenu pagal seną mūsų protėvių mintį: ne mano pupos... Ir vėl pasineriu į šiltą miegą...

Daug gražių daigų dygsta mūsų Tėvynėje. Bet dar labai dažnai Gėrio grūdai nukrenta prie kelio, kur juos sulesa paukščiai, dažnai jie nukrenta ant kietos uolos ir negali sudygti, arba patenka tarp dygliuotų erškėčių, kurie nustelbia Gėrio daigelius. Ir džiaugiamės, kai jie krenta į gerą žemę ir duoda šimteriopą derlių. Tai mūsų pasiaukojančių samariečių darbai ir tų darbų vaisiai.

Sunkus mūsų kelias, vargana būtis. Dar 19 amžiaus gale Vaižgantas sielėjosi, kad mūsų tauta giliai tebemiega, labai sunkiai bunda "Ilgai, smarki Žiema. Rodės, nei pradžios jai nebuvo, nei bebus galo... Žemė giliai įšalo. Visą šalį sukaustė toks šaltis, toks speigas, kokio niekas neatminė. Stingo kraujas gyslose, stingo smegenys kiaušė... Atgudo žmonės nuo darbų... Nebeliko nei geidulių, nieko nebegeidė. Vaikščiojo lyg lokiai žiemos metu: apsiblausę, labai tai man. - Ir rąžėsi Piliečiai... ilgai žiovaavo... Pabalusios akys nė tiek minties nebereiškė"... Aptingo kraujas. Baisus nuobodulys. Ką gi veikti? "Bet ūmai pašoko pyktis. Pilietis atsimena, kaip dar anais metais kaimyno gyvulus buvo jam žalos pridaręs... Jau daug kartų dėl to bartasi, rietasi. Tai kodėl gi dar kartą neatsibarus? - Visas šalies oras darė tam tikrą ir jos Piliečių ūpą. Kokia piktoji Laumė Vilties saulę nuo Piliečių dengė? O dengė, tyčia dengė".

Užtenka Vaižganto vaizdų. Dabar jau 20 amžiaus galas. Visas šimtmetis praėjo nuo anų laikų. Bet kaip šios mintys tinka dabartinei

Loterijos organizatorė Albina Ramanauskienė šaukia laimėtojus.

mūsų Tėvynei! Užpustė gilios pusnys mūsų būtį, užšalo mūsų protai. Pyktis užvaldė mus. Baramės, plūstamės... O šiaurys galanda ir galanda dantis... Stingsta kraujas, besiklausant piktosios Laumės išdaigų. Šoka ji naktimis mūsų gatvėse, mūsų miestuose. Švaistosi savo juoda skraiste, sėja mirtį, mėto neapykantos žarijas... Sprogsta ir griūna mūrai, liepsnoja būstai, klaikūs klyksmai drasko nakties tamsybes... O piktoji Laumė džiūgauja ir siauteja.

Tai kolei gi mes taip kentėsime?! Kas padarys galą Pabaisai? Kodėl gi neatėjo šventasis Jurgis ir aštria ietimi nenudobia piktojo Demoną? Dejuojame, vienas kitą kaltiname, bet piršto nejudiname, nestojame į kovą, o tik savi mi rūpinamės, džiaugiamės, kad ne mano namas išlėkė į orą.

Tai kas gi kaltas? Dostojevskis, didysis rusų psichologas, sako: "Aš kaltas. Visi mes kalti". Visi mes kalti dėl to, kas vyksta mumyse ir aplink mus. Mes nesame savo Tėvynės piliečiai. Pirmąsias pilietiškumo formas mes turime įgyti jau vaikystėje, savo šeimoje, svarbiausioje visuomenės ląstelėje. Jeigu šeima neauklės savo

vaikų kaip būsimų savo šalies piliečių, jeigu visą dėmesį telks tik į bendražmogiškų vertybių ugdymą, jaunuolis išaugs abejingas savo Tėvynei. Jau nesvarbu, kokiai tautai jis priklausys, kokią pilietybę pasirenka, kam jis turi tarnauti. Ir išauga piliečiai, kokius vaizduoja Vaižgantas. Tokie jauni žmonės, jeigu nežioviauja iš nuobodulio, tai savo jėgas atiduoda malonumams net nesusimąstydami ne tik apie Tėvynę, bet dažnai nebesugeba spręsti nė apie savo ateitį. Jie moja niekinančia ranka į aukštesnius idealus, jiems svetimas pasiaukojimas, tarnavimas ir meilė artimui. “Kas man darbo! Aš nesidomiu įvykiais... Man vienodai rodo... Nemėgstu politikuoti - Niekas nežinau... Ir žinoti nenoriu... Kažką lyg girdėjau, bet neįsigilinau...” Ne mano daržas, ne mano pupos! Vargas Tėvynei su tokiais piliečiais!

Atšiauri ilgametė Žiema atšaldė mūsų kraują. Ne nuo amžiaus naštos sunkiai velkame kojas, sunkiai protaujame, praradome atmintį.

“Užnuodytas Lietuvos kraujas,” - tai Vytauto Landsbergio drąsūs žodžiai. Šis pirmasis mūsų Pilietis šaukė ir maldavo: “Tėvyne, ar matai? Tėvyne, ar girdi? Tėvyne, ar suvoki?” Deja, Tėvynė mažai tegirdėjo. Tėvynė nesuvokia, kur eina jos vaikai.

Iš kur tas abejingumas? Jo šaknys glūdi giliai žmoguje. Abejingumas ir savimeilė gimsta kartu su žmogumi. Reikia pastebėti, kada kūdikis, rodos, nekaltas Dievo kūrinys, jau sugeba rodyti pirmuosius savanaudiškumo daigus, viską mažytėmis rankytėmis traukdamas į save. Ir jeigu niekas mažylio norų nepakreipia Gėrio link, jis auga savimeilis, dažnai net be gailėsčio.

Išmokyk vaikutį globoti paukštelį, mylėti kačiuką ir šunelį, nedraskyti gėlyčių, netrukdyti skersai kelio ropojančiam vabalėliui, šokuojančiai varlytei, išmokyk vaikutį mylėti viską, kas jį supa, tada jo širdelėje tarpas Gėrio daigeliai, kurie ilgainiui išsikeria dideliais medžiais, kurių pavėsyje ilsės pakeleiviai. Mes privalome mylėti visą gyvąją ir negyvąją gamtą, nes visa tai yra Dievo kūrinija. “Kartą teisusis paklausė: “Ką aš turiu prašyti atleisti, jei šią dieną nieko nenuskriaudžiau?” Balsas iš aukštybių

jam atsakė: “Prašyk, kad tau atleistų vaikas, kurio veidelio nenušvietei šypsena, nuskriaustas gyvulys, kurio neapgynė, rožė, kuri nuvyto, nes jos nepalaistei”. (Šatrijos Ragana)

Vartau mūsų didžiojo Atgimimo dainiaus Maironio poeziją, pilną aukštų ir kilnių idealų, atitraukiančių širdį nuo kasdienės pilkumos, uždegančią ledų sukaustytą krūtinę liepsnojančia Tėvynės meile. Bet štai užkliūva man jo eilėraštis labai buitiska tema. Eina poetas Kau-no miesto aikšte, pro turgų. Ant plikų ratų surištas bliauna veršis - jį nupirkęs žydas veža pjauti. Kaip buitiska, kaip nesiderina su Maironiui! Bet jis rašo:

*“Leidžias saulė už kalno, garsu,
nėra vėjo!*

Žmonės ramūs sau žengia taku.

Kas jiems veršis? Man širdį

giliai suskaukdejo

Ir taip liūdna! Ir taip nejauku!”

*“Ar tai vienas beširdis gamtos sutvėrimas
Kažko šaukias... už būvį kovoj!*

*O, nurimki, beviltis, beprasmis šaukimas,
Kurs beribėj dingsta melsvoj!...”*

Didi poeto širdis! Jis kenčia dėl kitų kančios. Jis negali praeiti šaltas ir abejingas pro kenčiantį gyvulėlį, pasmerktą mirčiai. Poetas, žvaigždėtą vasaros naktį, žvelgdamas į dangų, sušunka:

“Noris apimti visą pasaulį,

Noris mylėti Dievą Aukščiausį!”

Jeigu mylime Dievą, kaipgi galime nekęsti žmogaus! Krakių klebonas, priglaudęs visus savo rajono apleistus senelius ir našlaičius, besirūpinąs jais, sako: “Kiek nori, klūpok ir poteriauk, o jeigu nematai alkano, tavo malda yra niekis, ji Dievo ausų nepasiekia”. Nėra meilės, nėra nieko. Yra tik pragaras. Meilė - šventas žmogaus pašaukimas.

*“Jei kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis,
bet neturėčiau meilės, aš tebūčiau
Žvangantis varis ir skambantys cimbolai...
Jei turėčiau visą tikėjimą, kad galėčiau net
kalnus kilnoti, tačiau neturėčiau meilės, aš*

Dr. Milda Budrienė, garbės konsulas Vaclovas Kleiza ir Aldona Jurkutė.

būčiau niekas. ” - tai švento Pauliaus himnas meilei.

Jeigu mylėsi, nebūsi abejingas jokiam blogiui, nepraeisi pro šalį tylėdamas, nusišukdamas - kas man rūpi.. Mes turime tapti ne dejuojančiais stebėtojais, o drąsiais kovotojais, kurių širdyse turi kunkuliuoti verdantys verpetai, mūsų širdys turėtų mėtyti kovos žaibus. Turime skelbti žūtbutinę kovą abejojimui, nuovargiui, klaidoms, desperacijai. Nesakykime, kad aplinkui tik tamsi naktis, nesakykime, kad aš per silpnas, mano jėgos menkos, saugokimės nevilties. Žiūrėkime su tikėjimu ir pamatysime, kad jau rausta dangus, aušra jau skleidžia savo šviesą... Tikėkime savo laimėjimu - juk mūsų vėliavoje kryžius ir Kristus, nugalėjęs nuodėmės ir mirties geluonį.

Prieš keletą metų pabudę regėjome Lietuvą svajotą, pasišventime ir meilėje pradėtą. Dabar turime realią Lietuvą, skausmuose gimusią.

Anoji buvo skaisti, idealų ir troškimų pilna, padangėmis skriejusi, erškėčių vainiku pasipuošusi kaip kentėtoja. Ši Lietuva žemiška, apčiuopiama, nustojusi skaistumo ir aureolės. Tomis džiaugsmo dienomis nieko iš jos netroškome, jai viską žadėjome aukoti, viską atiduoti. Dabar gi mes iš Lietuvos reikalaujame didelio atlyginimo: “vien tik auksui mes tarnaujam, vien tik auksas valdo mus”. Mes Lietuvą skaudžiai nuvylėme... Anų pakilimo dienų Lietuva buvo gryna dvasia, be kūno. Dabar gi Lietuva - tiktai kūnas, apkepęs kraujais ir žaizdomis. Nepraikime pro savo Tėvynę, nepraikime pro savo šalį, prisilenkime prie jos žaizdų, nuplaukime ir apriškime jas.

*“Iš sutemų, iš prieblandų išieikit,
Uždekite naują ugnį širdyse,
vergams palikit vargo naktį klaikią! ”*

- Šaukia tautą poetas Bern. Brazdžionis.

Žmonės laikini, o Tėvynė amžina. Jeigu nenorime išnykti, jeigu nenorime žengti į kapą, “nelikę nei ženklo, kad žmogumi buvę”, atsiskykime gardaus valgio ir spindinčio aukso. Stokime į kovą, atstatykime krūtines prieš blogį! Tada liksime amžini Tėvynės amžinybėje, mūsų vardo niekas neištrins. Pasistatysime sau paminklą, kurio neišniekins mūsų laikų barbarai, kurio nesugraus laiko rūdys. Tik tada liksime amžini, kaip amžina ir mūsų Tėvynė.

Tėvynė, ar matai? Tėvynė, ar girdi? Taip, Tėvynė! Mes girdime, mes skubame pas Tave. Nuplausime Tavo žaizdas, nuimsime nuo Tavo galvos aštrų erškėčių vainiką, suklupsime prieš Aukščiausiojo sostą... Iš ten ateis mūsų stiprybė: Tikėjimas, Viltis, Meilė. Meilė, kuri “visa pakelia ir visa išstveria, meilė, kuri niekada nesibaigia”.

Gyvybės atradimas ir praradimas

CHIARA LUBICH

“Kas išsaugo savo gyvybę, praras ją, o kas praranda savo gyvybę dėl manęs - atras ją”. (Mt 10,39).

Šiame skaityme du būdai padeda mums geriau suprasti ir tikėti, kad mūsų žemiškasis gyvenimas nesibaigia mirtimi. Dievas mums duoda tą nepaprastos vertės pagrindinį ir autentišką gyvenimą, kurį Jėzus, ateidamas į šią žemę, savo gyvenimo pavyzdžiu ir mirtimi nupelnė mums. O tai duoda mums drąsos ir pasiryžimą gyventi tuo būdu, kad galėtumėm nusipelnyti tą Dievo duotą dovaną, net “neprarasdami” mūsų žemiškojo gyvenimo ir galėtumėm pasiekti amžinąjį gyvenimą.

“Kas išsaugo savo gyvybę, praras ją, o kas praranda savo gyvybę dėl manęs - atras ją”.

Kai Jėzus tuos žodžius sakė, Jis galvojo apie savo kančią. Kaip ir visi krikščionys, mes turime būti pasiruošę, sekti mūsų Mokytoją, pasilikdami ištikimais Evangelijai, nors prarasdami mūsų gyvenimą, net mirdami iš prievartos, jei būtina, ir su Dievo malone laimėsime tikrąjį gyvenimą. Jėzus buvo pirmasis, kuris “prarado” savo gyvenimą, bet Jis jį atgavo ir buvo pašlovintas. O Jis išpėjo mus: “Nebijokite tų, kurie žudo kūną, o negali užmušti sielos” (Mt 10, 28). Šiandieną Jis sako mums: “Kas išsaugo savo gyvybę, praras ją, o kas praranda savo gyvybę dėl manęs - atras ją”.

Jei skaitai Evangeliją atidžiai, matysi, kad Jėzus tai kartoja šešetą kartų. Tai rodo, kaip labai svarbu tai ir kaip labai Jėzus vertina.

Skaitant šiuos žodžius, dvi egzistencijos rūšys palengvinamos: žemiškasis gyvenimas, kuris skirtas šiam pasauliui, ir antgamtinis gyvenimas, kuris yra Dievo duotas per Jėzų, gyvenimas kuris nesibaigia mirtimi ir kurio niekas negali atimti iš mūsų.

Todėl mes galime pasirinkti tarp dviejų požiūrių: vienas gali reikšti mūsų žemiškąjį gyvenimą, manant, kad jis yra mūsų vienintelis “gėris”. Toks požiūris skatina mus galvoti tik apie save, savo reikalus, savo vaikus, tuo būdu atsiskirdami nuo kitų ir užtikrindami tik save. Toks tuštybės kelias neišvengiamai baigiasi tikroje mirtyje. Kitas pasirinkimas užuot to, mus įgalina tikėti, kad

Dievas duoda mums tą išmintingą, nuostabų ir tikrą gyvenimą. Tai duoda mums drąsos gyventi taip, kad galėtumėm pelnyti tą dovaną, kuri mus įgalina “prarasti” mūsų žemiškąjį gyvenimą, kad galėtumėm pelnyti tą kitą gyvenimą.

“Kas išsaugo savo gyvybę, praras ją, o kas praranda savo gyvybę dėl manęs - atras ją”.

Bet Jėzui įtikinėjimas prarasti gyvenimą nėra vien tik raginimas kankinystei. Tai yra esminis ir pagrindinis įstatymas krikščionio gyvenimui.

Mes turime būti pasiruošę nestatyti savęs pirmoje vietoje kaip mūsų gyvenimo idealą, be to įprasto savanaudiškumo jei mes norime būti tikrais krikščionimis, turime laikyt savo gyvenime Kristų pirmoje vietoje. Ko Kristus iš mūsų nori? Meilės kitiems. Jei tai bus mūsų gyvenimo būdas “prarasime” tą žemišką gyvenimą ir gausime amžinąjį.

Iš tikrųjų tai nereiškia, kad ir vėl turėsime dėmesio kitiems, kaip kai kuriems žmonėms atrodytų. Krikščionys turi ryžtingai vykdyti visus įsipareigojimus.

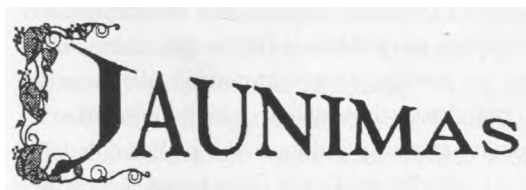
“Kas išsaugo savo gyvybę, praras ją, o kas praranda savo gyvybę dėl manęs - atras ją”.

Vykdydami Jėzaus įsakymus, kurie visi sutelkti meilėje, po Jo trumpo gyvenimo žemėje mes taip pat rasime amžinąjį gyvenimą.

Prisiminkime, ką Jėzus darys ir sakys teismo dieną. Tiems, kurie yra Jo dešinėje: “Ateikite, mano Tėvo palaimintieji, paveldėkite nuo pasaulio sukūrimo jums paruoštą karalystę! Nes aš buvau išalkęs, ir jūs mane pavalgydinote, buvau ištroškęs, ir mane pagirdėte, buvau keleivis, ir mane priglaudėte, buvau nuogas - mane apdengėte, ligonis - mane aplankėte, kalinys - atėjote pas mane”. (Mt 25,34-36).

Kad galėtumėm dalyvauti tame gyvenime, kuris nesibaigia, Jis kreips dėmesį tik į vieną dalyką: ar mes mylėjome artimą. Todėl ką mes bedarytumėm iš meilės artimui, Jis tokią meilę priims kaip mūsų meilę Jam.

Kaip mes galėtumėm gyventi pagal tuos žodžius? Kaip mes galėtumėm “prarasti” savo gyvenimą net dabar ir vėl jį surasti? Mes turime ruoštis

Saulėtos Kalifornijos žiemos pavakarys. Sėdžiu Ramiojo vandenyno pakrantėj ir stebiu saulę - didelę, raudoną. Ji tuoj ramiai nusileis už van-

AR KULTŪRINGAS ŽMOGUS IR INTELIGENTAS — SINONIMAI?

(Jaunimo grupėje premijuotas rašinys)

Ieva Baliūnaitė

denyno. Tai nepaprasto grožio reginys. Atrodo, galėčiau sėdėti čia per amžius, bet štai ir vėl mintyse Lietuva, jos lygūs laukai, pasipuošę žaliomis pievomis. Šis nenusakomo grožio saulėlydis taip pat primena Lietuvą, gal dėl to, kad vaikystėje panašius matydavau prie Baltijos Jūros. Kalifornijoje šilta, gražu; aukšti kalnai, žiedų gausybė, daug šypsenų gatvėse, o širdyse...? Šiandieną turiu atsakyti į šį klausimą! "Ar kultūringas žmogus ir inteligentas - sinonimai?" Inteligentas - išsilavinęs žmogus, o kultūringas ne būtinai išsilavinęs, bet malonus, nieko neįžeidžiantis.

Eidama namo, nusprendžiau pasivaikščioti ir paieškoti atsakymo į šį klausimą. Stebiu žmones ir galvoju: "Kuris iš jų kultūringas, kuris, mano manymu, inteligentas?" Kaip galėtų atrodyti inteligentas? Pažvelgiu į vieną iš praeivių: "Aha, jis

turbūt inteligentas?! Tamsus kostiumas, balti marškiniai, kaklaraištis!" Stebiu toliau. Kitas vyriškis rūko, garsiai keikiasi, skeryčiojasi rankomis. Tai tikrai ne inteligentas ir ne kultūringas žmogus! Mano stebėjimai nedavė atsakymo į temos klausimą, nes mačiau tik praeivių išvaizdą, aprangą, bet neturėjau galimybės su jais pabendrauti. Lietuvių liaudies išmintis sako: "žmogų sutinka pagal rūbą, o išleidžia pagal darbą!" Todėl man atrodo, kad šie du žodžiai *inteligentas* ir *kultūringas žmogus* gali būti ir sinonimai ir antonimai. Juk priklauso nuo pačio žmogaus, jo prigimties, išsiauklėjimo. Žmogus gali būti išsilavinęs, gražios išvaizdos, bet pik-

tas, grubus ir nepatikimas. Tereikia su juo pašnekėti ir nebesinori su juo daugiau bendrauti. O jeigu nemalonu su žmogumi bendrauti, tai tikriausiai kultūringu jo nepavadinsi, nors ir inteligentiškai atrodo.

Vėl mintimis grįžtu į Lietuvą. Kokių kultūringų žmonių galima sutikti Lietuvos kaime! Aš visada pagalvoju apie savo senelį. Jis niekada nieko neįžeidžia, visada pataria ir pasisiūlo padėti bet kam, kam reikia pagalbos. Tokie žmonės savęs nelaiko intelligentais, bet aš manau, kad jie nepaprastai kultūringi.

Nemanau, kad žodžiai "inteligentas" ir "kultūringas žmogus" visada sinonimai. Dažniausiai intelligentai - kultūringi, bet būna ir išimčių. Mums visiems malonu bendrauti su kultūringais žmonėmis, tad stenkimės tokiomis ir būti!

tam lemiama, nepaprastai ir paskutiniam tyrimui, kuriam ir buvome gimę.

Stebėkime, kas dedasi aplink mus ir pripildykime mūsų dieną meilės veiksmais. Kristus pats gyvena mūsų šeimose, žmonėse, su kuriais kartu dirbame, mūsų valstybinėse pareigose ir kai ilsimės.

Tad darykime ką nors gero kiekvienam. Ir neužmirškime tų, su kuriais susipažįstame per draugus ar sužinome apie juos per spaudą... Tad darykime ką nors gero kiekvienam nuoširdžiai. O kai esame pavargę ir nieko negalime daryti, tada turime melstis su meile už mūsų artimą, kurį tik prisimename. Meilė ir išreiškia mūsų tikrą rūpestį kitais.

Iš anglų kalbos išvertė **Kostas Paulius**

PSICHOLOGIJA APIE TIKĖJIMO BRENDIMĄ

Kęstutis A. Trimakas. **TIKINT BRĖSTI: II.** Egzistencinio apsisprendimo psichologija. Knygos leidėjas: Katalikų teologijos fakultetas Vytauto Didžiojo universitete. Paruošė spaudai Lietuvos katechetikos centro knygų leidykla. Kalbos priežiūra: Albinos Pribušauskaitės. Viršelis dail. Algės Varnaitės. Kaunas, 1998 374 psl.

Ši yra trečioji psichologo-kunigo K. Trimako studija religijos psichologijos knygų serijoje. Ši studija yra apie tikėjimo vystymąsi. Knygos pradžioje autorius pateikia dviejų psichologų tyrimų rezultatus apie tikėjimo vystymąsi: olandas H. C. Ruemke žvelgia į tikėjimą kaip į Dievo pripažinimą ir Jam atsidavimą, o amerikietis J. W. Fowler – kaip į esminių tiesų ir vertybių priėmimą iš kitų, jų pasisavinimą ir perdavimą kitiems savo veikla ir gyvenimu.

Šių psichologų idėjas kritiškai apsvarstęs, kun. dr. K. Trimakas toliau nagrinėja žmogaus išgyvenimų ir apsisprendimų vaidmenį tikėjimo vystymesi, savo idėjas gausiai iliustruodamas pavyzdžiais iš jaunų arba vyresnio amžiaus mūsų tautiečių pasisakojimų bei žymių asmenybių biografijų ar autobiografijų ištraukų. Taip apie savo tikėjimą, abejones ar netikėjimą čia liudija Motina Teresė iš Kalkutos, didysis mokslininkas Albertas Einšteinas, komunistų persekiotas dvasios didvyris kun. Juozas Zdebskis, psichoanalizės įkūrėjas ateistas Sigmundas Freudas, indų tautos dvasinis vadas Gandhis, į Sibirą ištremtas jaunas lietuvis ir kt.

Paskutinėje knygos dalyje autoriaus žvilgsnis

nukrypsta į tikėjimo įtaką asmens brendimui. Vėl pateikdamas pavyzdžius iš įvairių gyvenimo laikotarpių, jis parodo, kaip sąmoningas tikėjimas asmenį brandina, stiprindamas jį kiekvieno laikotarpio uždaviniams, įvesdamas vis į gilesnį bei intymesnį pokalbį su Dievu, duodamas kryptį bei prasmę visai jo gyvenimo istorijai.

Knygos galutinė išvada yra ši: “Tikėjimas turi kūrybinę galią. Galią viršyti save. Būti apdovanotam gėriu ir juo apdovanoti kitus. Galią su Esančiuoju kurti save ir pasiekti brandos viršūnę. O atsistojus šio gyvenimo baigmėje su viltimi, pasitikėjimu ir nauja nuojauta, žvelgti, kas laukia Anapus” (p. 372).

STUDIJA APIE K. TRIMAKO IEŠKANČIOJO PĖDSAKUS

Irena Slavinskaitė. **HARMONIJS FORMOS: KĘSTUČIO TRIMAKO IEŠKANČIOJO PĖDSAKAI.** Filologinė studija. Išleido Katalikų teologijos fakultetas Vytauto Didžiojo universitete. Kaunas, 1998 m., 147 psl.

Šios studijos autorė yra doc. dr. Irena Slavinskaitė, literatūrologė, kurios pagrindinė domėjimosi sritis yra poezija, parašiusi knygas apie Maironio ir Jono Strielkūno poetinę kūrybą, išspausdinusį Vinco Kudirkos kūrybos leidinį, keliasdešimt straipsnių bei recenzijų.

Šioje studijoje autorė rašo: “K. Trimakas *Ieškančiojo pėdsakais* sukūrė originalią poetinio mąstymo struktūrą, priderino ją prie savo vidinės būties, skaitytojo, didžiosios esmės, išsakytos Jėzaus gyvenimo Evangelijoje. Sėkmingas pagrindinės problemos išsprendimas, savo minčių išdėstymas savitu būdu plėtė Teškančiojo apimtį”, vedė sėkmingais realizavimo keliais, rašymo procese vis labiau išgrynindami poetinį mąstymą, jo variacijas ir invariantą” (p. 25).

Evangelinių mąstymų tekstą dr. I. Slavinskaitė nagrinėja trejopu žvilgsniu atskiruose skyriuose: “Tekstas kaip siekinys ir valia”, “Tekstas kaip objektyvi prasmė” ir “Tekstas kaip hierarchija ir subordinacija”. Studija užbaigiama skyriumi “Minties kryptis”, kuriame pabrėžiama, jog šiuose evangeliniuose mąstymuose perduodama pagrindinė

mintis, kad ne tiek žmogus ieško Dievo, kiek Dievas Jėzaus asmenyje visu savo žemišku gyvenimu visuose įvykiuose ieško žmogaus.

Studija užbaigiama šia išvada: “Asmeninė refleksija *Ieškančiojo pėdsakuose* sušildė didžiulės svarbos temą, pavertė ją ir grožiniu tekstu, poetine literatūra. Be abejo, K. Trimako ‘Ieškančiojo pėdsakus’ galima perskaityti keleriopai, atsižvelgiant į skirtingas profesijas ir interesų sritis, bet tai yra literatūra ir estetine žodžio prasme. Knyga raiški ir kaip gimtosios kalbos aukštos kultūros pavyzdys, rašytas lietuvių išeivijoje. Tai knyga, atvira visai lietuvių kultūrai” (p. 146).

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Antanas Klimas. *Lietuvių kalbos mažybinių (maloninių) daiktavardžių žodynėlis*

Spausdino AB “Standartų spaustuvė”. Dariaus ir Girėno g. 39. 2038 Vilnius. Tiražas 1000 egz., 46 psl.

Autorius pratarmėje rašo: “Nors teoriškai beveik kiekvienas lietuvių kalbos daiktavardis galėtų turėti mažybinės (maloninės) formas, bet praktiškai tik, pasirodo, nedidelis daiktavardžių skaičius (apie

1400) vartojami su maloninėmis (mažybinėmis) priesagomis.

Juokais galima pasakyti *daugelis, dangiukas*, bet normaliai joks lietuvis to nepasakys.

Todėl čia surinkti visi tie lietuvių kalbos daiktavardžiai, paimti iš “Dabartinės lietuvių kalbos žodyno” (1993) ir dešinėje duodamos jų maloninės (mažybinės) formos.

Gal kai kam šis žodynėlis (ar žodynukas!) bus naudingas. Ypač norėčiau, kad jis būtų pravartus Lietuvos jaunimui”.

Verta tikrai stebėtis autoriaus kantrybę, rankiojant iš žodyno tuos daiktavardžius, kurie gali turėti mažybinės ar maloninės priesagos.

Į Laisvę. Nr 129 (166). Redakcijos adresas: J. Baužys, 9240 Cliffside Ln., Orland Park, IL 60462-7790, USA. Administracija: Jonas Prakapas 14 Thelma Dr., CA 93305, USA. Spausdina “Draugo” spaustuvė Čikagoje.

Lituanus. Volume 45:1 (1999). Šį numerį redagavo Antanas Klimas. Išeina keturis kartus per metus. Prenumeratos kaina: bibliotekoms ir kitoms institucijoms - 15 dol., kitiems - 10 dol.

■ Geg. 5 d. Vokietijoje, Bad Woerishofene, mirė vysk. Antanas Deksnys, eidamas 93 m. Kunigu įšventintas 1931 m., vikaravo Panevėžyje ir Biržuose. Šveicarijoje gavo filosofijos daktaro laipsnį. Negalėdamas grįžti į Lietuvą, 1941 m. atvyko į JAV, ilgiausiai buvo E. St. Louis liet. parapijos klebonu. 1969 m. konsekruotas vyskupu, ligi 1983 m. rūpinosi Europos lietuvių sielovada. Palaidotas Woerishofene. Laidotuvėse dalyvavo vysk. P. Baltakis ir iš Lietuvos vyskupai J. Preikšas, E. Bartulis ir R. Norvila.

■ Švč. M. Marijos Gimimo parapija, esant Čikagos Marquette Parke, šį rudenį organizuoja 10 dienų maldingą kelionę į Europą: 5 d. Lietuvoje ir 5 d. Romoje.

■ Geg. 8-10 d. pop. Jonas Paulius II lankėsi Rumunijoje, pirmą kartą krašte, kuriame yra krikščionių ortodoksų dauguma. Kelionės tikslas - pagerinti katalikų ir ortodoksų santykius.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS SJ

Žodžių ir junginių reikšmės klaidos (tęsinys)

išstatyti sąskaitą = *parteikti, išrašyti sąskaitą.*

išstoti - nevert. r. "kalbėti; viešai pasirodyti":

Kas dar nori ištoti (=kalbėti)? Dabar išstos (= pasirodys) ansamblis.

išstojimas - nevert. r. "kalba; viešas pasirodymas".

iššaukti - nevert. r. "sukelti": *iššaukti (= sukelti) ligą, reakciją, žemės drebėjimą* ir pan.

iššaukiantis, -i, iššaukiamas, -a - nevert. r. "įžūlus, -i, provokuojamas, -a": *iššaukiantis (=įžūlus, provokuojanmas) elgesys, žvilgsnis, tonas* ir pan.

iššaukiančiai, iššaukiamai - nevert. r. "įžūliai, provokuojamai".

išvesti - nevert. r. "išbraukti, atleisti": *išvesti (=išbraukti, atleisti) iš komisijos, komiteto, tarybos* ir pan.

išvesti iš eksploatacijos = *nutraukti eksploataciją; sustabdyti; išjungti.*

išžiūrėti - nevert. r. "apsvarstyti, išnagrinėti": *išžiūrėti (= apsvarstyti, išnagrinėti) prašymą, siūlymą, skundą* ir pan.

įvesti:

įvesti į eksploataciją (eksploatacijon) = *atiduoti naudoti, eksploatuoti; paleisti; įjungti;*

įvesti į komisiją, komitetą, tarybą ir pan. - nevert. r. "įtraukti į komisiją, komitetą, tarybą ir pan.";

įvesti kamuolį į žaidimą = *paduoti (įmesti, įspirti) kamuolį į žaidimą;*

įvesti pataisą, papildymą = *įtraukti, įrašyti, įdėti pataisą, papildymą.*

kurčias, -ia - nevert. r. "duslus, -i": *Nuaidėjo*

kurčias (= duslus) sprogimas.

matomai (regimai) - nevert. įterptiniu žodžiu nuomonei reikšti: *Matomai (Regimai) (=Matyt), mums reikėtų dar kartą pasitarti. Matomai (Regimai), (=Turbūt) jau laikas eiti miegoti.*

nešti atsakomybę = *būti atsakingam, -ai, atsakyti.*

nuimti:

nuimti draudimą, apribojimus, sankcijas, muitus ir pan. = *panaikinti draudimą, apribojimus, sankcijas, muitus* ir pan.:

nuimti greitį, tempą = *sumažinti greitį, tempą;*

nuimti nuo kontrolės = *nutraukti kontrolę, liautis kontroliuoti, kontroliavus;*

nuimti nuo pareigų = *atleisti iš pareigų;*

nuimti premiją, priemoną = *neduoti, neskirti premijos, priemonos; nubraukti premiją, priemoną;*

nuimti priežastis, (psichologinę) įtampą = *pašalinti, panaikinti priežastis, (psichologinę) įtampą;*

nuimti skausmą = *numalšinti skausmą;*

nu(si)imti apavą, kojines, kelnes, sauskelnes ir pan. - nevert. r. "nu(si)auti, nu(si)mauti apavą, nusimauti kojines, kelnes, sauskelnes ir pan.";

nu(si)imti diržą, juostą ir pan. - nevert. r. "nu(si)juosti diržą, juostą, ir pan.";

nu(si)imti sągę, auskarus, laikrodį, žiedą ir pan. - nevert. r. "nu(si)segti sągę, laikrodį, išsiverti auskarus, nusimauti žiedą, ir pan.";

nu(si)imti nuo įskaitos = *iš(si)braukti, iš(si)rašyti, iš(si)registruoti iš įskaitos;*

nu(si)imti suknelę, apsiaustą, švarką, palatą ir pan. - nevert. r. "nu(si)vilkti suknelę, apsiaustą, švarką, palatą ir pan."

pajungti — nevert. r.: 1. "privesti" (kalbant apie komunikacijas): *pajungti (=privesti) dujas, elektrą, vandenį, šildymą, telefoną* ir pan.; 2. "įjungti" (kalbant apie tiekimo pradžią): *pajungti (=įjungti) dujas, elektrą, vandenį, šaldymą, telefoną* ir pan. 3. "prijungti": *pajungti (=prijungti) variklį, skalbimo mašiną* ir pan.

pajungimas - nevert. r. "privedimas; įjungimas; prijungimas",

pakelti:

pakelti klausimą, problemą = *iškelti klausimą, problemą;*

LL sveikina LB Kultūros tarybos pirmininkė Marija Remienė.

pakelti duomenis, bylą ir pan. = *peržiūrėti, pa(si)tikrinti duomenis, bylą* ir pan.

paskaičiuoti - nevert. r. "(tiksliai) apskaičiuoti, suskaičiuoti": *Būtina paskaičiuoti (=apskaičiuoti) didžiausią šių vaistų dozę.*

paskaičiavimas — nevert. r. "(tikslus) apskaičiavimas".

pašalinis (vaistų) veikimas = *šalutinis (vaistų) poveikis.*

pašvęsti - nevert. r. "skirti, dedikuoti": *Vakaras pašvęstas (=skirtas) poeto 100-i(jų) metų sukakčiai. Knyga pašvęsta (=skirta) lietuvių kovoms su kryžiuočiais.*

pavesti - nevert. r. "apvilti, apgauti, netesėti": *Jis ne kartą yra mus pavedęs (=apvylęs, apgavęs).*

pernešti - nevert. r. "pakelti, iškentėti, iškęsti, išturėti, išverti": *pernešti (=pakelti, iškentėti, iškęsti, išturėti, išverti) skausmą, sielvartą, netektį, nelaimę* ir pan.

perspėti - nevert. r. "užkirsti kelią, neleisti atsirasti": *perspėti ligą, nusikaltimą, nelaimę* ir pan. (=užkirsti kelią, neleisti atsirasti) ligai, nusikaltimui, nelaimei ir pan.

pervesti - nevert. r. "perkelti": *pervesti (=perkelti) į kitą grupę, klasę, kursą, skyrių, į kitas pareigas* ir pan.

peržiūrėti - nevert. r. "persvarstyti; iš naujo,

dar kartą apsvarstyti": *peržiūrėti (= iš naujo, dar kartą apsvarstyti) bylą, klausimą, tvarką* ir pan.

praanalizuoti - nevert. r. "išanalizuoti": *Būtinai paanalizuoti (=išanalizuoti) padėtį.*

prabalsuoti - nevert. r. "balsuoti, pabalsuoti, nubalsuoti, subalsuoti, baigti balsuoti": *Mes jau prabalsavome (=balsavome, pabalsavome, buvome balsuoti).*

prabėgti - nevert. r. "(nu)bėgti": *Kasdien prabėgu (= nubėgu) keletą kilometrų.*

pračiuopti - nevert. r. "apčiuopti, užčiuopti": *Padidėjusias kepenis nesunku pračiuopti (=užčiuopti).*

pradiktuoti - nevert. r. "padiktuoti": *Pradiktavau (=Padiktavau) visas pavardes telefonu.*

praeiti - nevert. r.: 1. "nueiti": *praeiti (=nueiti) atstumą, kelią, nuotolį*; 2. "išeiti": *praeiti (=išeiti) kursą, mokyklą, mokslus (t.y. baigti kursą, mokyklą, mokslus)*; 3. "paeiti": *praeiti (=paeiti) į priekį, į kairę, į dešinę* ir pan.; 4. "eiti": *Praeiti (= (į)eiti) draudžiama.*

praėjimas - nevert. r. "(i)ėjimas": *Praėjimas (=Įėjimas) į kiemą kitoje pusėje.*

prafinansuoti - nevert. r. "finansuoti": *Šį projektą derėtų prafinansuoti (=finansuoti) iš rezervų fondo.*

pragalvoti - nevert. r. "apgalvoti": *Šis sprendimas gerai pragalvotas (= apgalvotas).*

prakeliauti - nevert. r. "keliauti, nukeliauti": *Tą vasarą prakeliavome (=nukeliavome) 300 km.*

praklausyti - nevert. r. "perklausyti, išklaustyti": *praklausyti (=perklausyti) įrašą, praklausyti (=išklaustyti) paskaitą* ir pan.

prakomentuoti - nevert. r. "(pa)komentuoti": *Šis įvykis buvo išsamiai prakomentuotas (= (pako)mentuotas) per televiziją.*

prakonsultuoti - nevert. r. "(pa)konsultuoti": *Mūsų grupę dėstytojas jau prakonsultavo (= (pa)konsultavo).*

prakontroliuoti - nevert. r. "(pa)kontroliuoti": *Prakontroliuokite (=Pakontroliuokite), kad ataskaitos būtų pateiktos laiku.*

pramatyti - nevert. r. "numatyti": *Šitą ėjimą (šachmatų) reikėjo pramatyti (=numatyti).*

pramatymas - nevert. r. "numatymas",

praplaukti - nevert. r.: 1. "nuplaukti":

praplaukti (=nuplaukti, t. y. įveikti) *atstumą, distanciją, nuotolį* ir pan.; 2. “perplaukti”: *praplaukti* (=perplaukti) *baseiną, ežerą, tvenkinį* ir pan.

praskambėti - nevert. r. “nuskambėti, suskambėti”: *Jos balse praskambėjo* (=nuskambėjo) *nepasitenkinimo gaidelė*.

pravažiuoti - nevert. r. “važiuoti, įvažiuoti, nuvažiuoti”: *Pravažiuoti* (= *Važiuoti*) *be bilieta draudžiama. Pravažiuoti* (=įvažiuoti) *į kiemą reikia iš kitos pusės. Mums liko pravažiuoti* (=važiuoti, nuvažiuoti) *5 km*.

pravažiavimas - nevert. r. “(į)važiavimas”: *Už pravažiavimą* (=važiavimą, kelionę) *be bilieta jums teks mokėti baudą. Pravažiavimas į teritoriją draudžiamas* (=įvažiuoti į teritoriją draudžiama)

pravažiuojantis, pravažiuojamas bilietas = nuolatinis, mėnesinis bilietas.

pravesti - nevert. r.: 1. “nutiesti, įvesti”: *Laidai neturi būti pravedami* (=tiesiami) *paviršiuje*; 2. “išvesti, nubrėžti”: *Pravesti* (=Išvesti, nubrėžti) *liniją*.

pribūti - nevert. r. “ateiti, atvykti”: *Skirtu laiku jis taip ir nepribuvo* (=neatėjo, neatvyko).

priešakinis, -ė - nevert. r. “pažangus, -i”: *priešakinė* (=pažangi) *idėja, mintis pasaulėžiūra, priešakinis* (=pažangus) *mąstymas* ir pan.

prigulėti - nevert. r. “priklausyti, priderėti, pareiti”: *Tie pinigai jam priguli* (=priklauso, pridera). *Tai priguli* (=priklauso, pareina) *ne nuo žmogaus valios*.

priimti vaistus - nevert. r., “gerti, vartoti vaistus”.

prileisti trūkumų = padaryti, pridaryti trūkumų; *leisti atsirasti trūkumams*.

rastis - nevert. r. “būti”: *Mūsų būstinė randasi* (=yra) *Kaštonų gatvėje. Kur tu dabar randiesi* (=esi)?

reiškia - nevert. r. “vadinasi, taigi”: *Reiškia* (=Vadinasi), *tu rytoj neateisi? Reiškia, (=Taigi) dirbsime iki vėlumos*.

sąstatas — nevert. r. “sudėtis”: *komandos, komiteto, tarybos* ir pan. *sąstatas* (=sudėtis).

sekančias, -i - nevert. r.: 1. “šis, -i, šitoks, -ia, toks, -ia” (prieš išvardijimą): *Vilniuje šiuo metu veikia sekančios* (=šios, tokios) *parodos*: [...]; 2. “štai kas; štai kodėl” (prieš aiškinimą): *Atsakydamas į jūsų raštą pranešu sekančią* (=štai ką): [..j.

sekančiais - nevert. r. “taip, šitaip”,

skaityti - nevert. r.: 1. “laikyti” (ką kuo): *Jis manęs žmogum neskaito* (=nelaiko); 2. “manyti, būti tam tikros nuomonės, būti įsitikinusiam, -iai”: *Skaitau* (=Manau), *kad jūsų nuomonė nėra teisinga*.

statyti:

statyti grafiką, planą, tvarkaraštį = (su)daryti *grafiką, planą, tvarkaraštį*;

statyti tašką, kablelį, kitus skyrybos ženklus = (pa)dėti, (pa)rašyti *tašką, kablelį*, kitus skyrybos ženklus;

statyti kandidatūrą = (iš)kelti *kandidatūrą*;

statyti klausimą, reikalavimą, sąlygą = (iš)-kelti *klausimą, reikalavimą, sąlygą*;

statyti pažymį = (pa)rašyti *pažymį*;

statyti protokolą = (su)rašyti *protokolą*;

statyti tikslą = (iš)kelti *tikslą*;

statyti kelią, dujotiekį = (nu)tiesti *kelią, dujotiekį*;

statyti radiatorių, variklį, skaitikį ir pan - nevert. r. “įrengti, įtaisyti, pritaisyti (į)dėti radiatorių, variklį, skaitiklį ir pan.”;

statyti telefoną - nevert. r. “(į)vesti telefoną”,

aukščiau stovintis, -i (pareigūnas, įstaiga) - nevert. r. “aukštesnis, -ė, aukštesnysis, -ioji, vyresnis, -ė, vyresnysis, -ioji, viršesnis, -ė (pareigūnas, įstaiga)”,

stovis:

ligonio, pastato stovis = *ligonio, pastato būklė*;

dvasinis, moralinis stovis = *dvasinė, moralinė būsena*.

talpinti - nevert. r. “dėti, spausdinti” (pvz., laikraštyje).

tūlas, -a - nevert. r. “toks, -ia, kažkoks, -ia, vienas, -a, kuris ne kuris, kuri ne kuri”: *Tūlas* (= *Vienas, Kažkoks*) *amerikiečių bankininkas užsisakė portretą*.

užbėgimas - nevert. r. “bėgimas” (bėgimo varžybų etapas),

uždaryti:

uždaryti akis = užmerkti *akis, užsimerkti*;

uždaryti čiaupą = užsukti *čiaupą*;

uždaryti knygą, sąsiuvinį = užversti, užskleisti *knygą, sąsiuvinį*;

uždaryti sąrašą, kartoteką = baigti (pildyti, rašyti) *sąrašą, kartoteką*;

uždaryti skėtį = *suglausti skėtį*.

užėjimas - nevert. r. "ėjimas" (ėjimo varžybų etapas).

užinteresuoti - nevert. r. "suinteresuoti, sudominti": *Svarbiausia - užinteresuoti (=suinteresuoti, sudominti) pirkėją*.

užkrauti akumuliatorių - nevert. r. "įkrauti akumuliatorių".

užmanyti - nevert. r. "sumanyti, sugalvoti": *Jam pavyko užmanyti (=sumanyti, sugalvoti) naują šio uždavinio sprendimą*.

užmanymas - nevert. r. "sumanymas",

užnešti - nevert. r.: 1. "užtepti; užkrėsti":

užnešti (=užtepti) dažų, glaisto; užnešti (=užkrėsti) tinko ir pan.; 2. "pažymėti": užnešti (=pažymėti) kontūrus, taškus ir pan.

už(si)pilti automobilį, traktorių ir pan. - nevert. r. "į(si)pilti, pri(si)pilti (degalų) į automobilį, traktorių ir pan.";

už(si)pilti benzino, kitų degalų (į automobilį) - *į(si)pilti, pri(si)pilti benzino*, kitų degalų.

užplaukimas - nevert. r. "plaukimas" (plaukimo arba irklavimo varžybų etapas).

užskaityti - nevert. r. "įskaityti": *Už laimėtą partiją žaidėjui užskaitomas (=įskaitomas) taškas*.

užskaita - nevert. r. "įskaita": *Atlikus užskaitą (=įskaitą) įmonių skolos sumažėjo*.

užvažiavimas - nevert. r.: 1. "važiavimas" (automobilių, dviračių, motociklų ir pan. varžybų etapas); 2. "jojimas" (žirgų lenktynių etapas); 3. "pamaina (sanatorijoje, poilsio namuose)".

užvežimas (pvz., prekių) - nevert. r. "ko nors atvežimas (pvz., prekių), pristatymas",

vesti:

save vesti (vesti save) = *elgtis*: *Diskotekoje jis save vedė (=elgėsi) tiesiog nepakenčiamai*.

vedantis, -i, vedantysis, -čioji specialistas, -ė

Kalba Čikagos generalinis konsulas Giedrius Apuokas.

= *vadovaujantis, -i, vadovaujantysis, -čioji specialistas, ė;*

vedantis bruožas, principas, motyvas, vaidmuo ir pan. = *svarbiausias, pagrindinis bruožas, principas, motyvas, vaidmuo* ir pan.;

vedantysis ratas, velenas = *varantysis ratas, velenas*.

vieningas, -a - nevert. r. "vienodas, -a": *vieningi (=vienodi) mokesčiai, tarifai ir pan.*

žinoti - nevert. r.: 1. "mokėti": *Prastai žinau (=moku) anglų kalbą*; 2. "išmanyti": *Jis nežino (=neišmano) technikos*; 3. "pažinti": *Vadovai turi žinoti (=pažinti) savo pavaldinius*.

Paruošė Aldona M. Jurkutė

Lietuvos pilietybė suteikta devyniolikai kitų valstybių žmonių

Prezidento kanceliarija pranešė, kad komisijoje, be kitų, buvo pasiūlyta patenkinti žinomo rašytojo ir dramaturgo Grigorijaus Kanovičiaus sūnaus, 36 metų Izraelio piliečio Sergejaus Kanovičiaus prašymą suteikti Lietuvos pilietybę. S. Kanovičius gimęs Vilniuje, čia baigęs vidurinę mokyklą, taip pat Vilniaus universiteto lietuvių kalbos ir literatūros fakultetą. Dirbo "Vagos" leidykloje, vėliau - bendroje Lietuvos ir Didžiosios Britanijos įmonėje "Lietuvos Spectrumas". 1991 metais, susirgus sūnui, išvyko į Izraelį.

Lietuvos pilietybė taip pat suteikta Z. Kanovičiaus žmonai Jurgai Kanovič-Gaidamavičiūtei bei jūdvių vaikams - Nojui ir Danieliui.

Pilietybę Prezidentas suteikė vokiečiui Lutcuvi Viliui Fritcuvi Venau bei jo žmonai Elizabetai Margo Venau. 1930 metais Berlyne gimęs L. Venau 20 metų Rytų Vokietijos mokyklose dėstė gamtos pažinimą ir istoriją. Dėl konfliktų su valdančiąja partija buvo atsidūręs saugumo (Stasi) kalėjime, po to išsiųstas į tuometinę Vakarų Vokietiją. Išėjęs į pensiją ėmė domėtis istorija, kraštotyra.

Tyrinėdamas šeimos genealogiją L. Venau išsamiai išsiaiškino, kad protėviai susiję giminystės ryšiais su Kristijonu Donelaičiu. Nuo to laiko pagrindinis jo tyrinėjimų objektas yra buvusi Mažoji Lietuva.

1966 metais L. Venau išleido pirmąją knygą "Tolminkiemio klebonas ir poetas bei jo laikas". Šiais metais parengė spaudai K. Donelaičio "Metų" vertimą į vokiečių kalbą. Sukaupą medžiagą apie K. Donelaitį jis padovanojo Vilniaus universiteto bibliotekai.

Lietuvos pilietybė suteikta 1935 metais Tau-ragės apylinkėse gimusiam Juliiui Radtkai. Tai Vokietijos pilietis į šią šalį išvykęs gyventi 1960 metais. Visą laiką J. Radtkė buvo lietuvių bendruomenės narys. Daug pasidarbavo, kad būtų sukurta Vokietijos Raudonojo Kryžiaus Verdeno miesto darbo grupė "Pagalba Lietuvai". Ji atgabeno į Lietuvą devynias gausias humanitarinės pagalbos siuntas, parėmė beveik 9 tūkst. Šilutės rajono gyventojų, jau antrus metus padeda 130 socialiai remtinų šeimų. (*XXI amžius*, Nr. 8)

Pagarba didžiojo menininko motinai

"Būk pagarbinta Motina, užauginusi mūsų Tėvynei Lietuvai genijų" - toks užrašas išpjaustytas 1981 m. Alytaus savanorių kapinėse ažuoliniame koplytstulpyje, pastatytame prie Adelės Radmanaitės-Čiurlionienės kapo. Paminklą sukūrė skulptorius dievdirbys G. Radzevičius. Jis vadovavo ir Alytaus muzikos mokykloje vykusiam vakarui, kuriame buvo pažymimos 80-osios metinės, kai Alytuje mirė žymaus kompozitoriaus ir dailininko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio motina. Tuo pat metu Alytaus Šv. Angelų Sargų bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už Čiurlionių 7 giminę.

Čiurlionių 7 šeima susijusi su visa Dzūkija. Pradžiai reikėtų laikyti 1853-uosius, kai Lazdijų rajono Seirijų miestelyje gimė Adelė Radmanaitė - busimoji M.K. Čiurlionio motina. Seirijuose, apleistose buvusiose evangelikų liuteronų kapinėse, iki šiol nesulaukiančiose dėmesio, palaidoti pasaulyje Lietuvą garsinančio menininko seneliai.

Iki šiol nėra ištirta, koku būdu XIX amžiaus pradžioje nemažai vokiečių šeimų iš Bavarijos pateko į Lietuvą ir apsigyveno Seirijuose. Bet taip į Lietuvą pateko M.K. Čiurlionio seneliai iš motinos pusės. Kadangi Adelės tėvas tragiškai žuvo, kai ji buvo dar maža, motinai, likusiai su būriu vaikų, buvo nelengva. Keturiolikmetę Adelę senoji Radmanienė išleido į Alytų, kur busimosios M.K. Čiurlionio motinos pusbrolis dirbo taikos teisėju. Čia ji mokėsi, dirbo.

Ir tai buvo ne vienintelės jos sąsajos su Alytumi. Ištekęjusi už būsimą kompozitoriaus ir dailininko tėvą, pagimdžiusi 11 vaikų, ji į Alytų

grįžo ir numirti. Tai atsitiko 1919 metais, kai į Lietuvą grįžo iš Ukrainos, kur jos šeimą buvo nubloškęs Pirmasis pasaulis karas. Čia A. Radmanaitė-Čiurlionienė priglaudė savo pavargusią galvą.

Alytuje buvo gražiai paminėtos M.K. Čiurlionio motinos 80-osios mirties metinės, taip pat pagerbtas jos sūnų bei Sofijos Kymantaitės-Čiurlionienės atminimas.

Negalėjęs atvykti M.K. Čiurlionio kūrybos tyrinėtojas, Seimo Pirmininkas V. Landsbergis per Seimo narę alytiškę O. Sunconienę perdavė sveikinimus bei linkėjimus, pasidžiaugęs gražia iniciatyva pagerbti kompozitoriaus ir dailininko motiną. (*Kauno diena*, Nr 78)

J. ir V. Žygai sugrįžo į Tėvynę

Kauno Petrašiūnų kapinėse perlaidoti iš Jungtinių Valstijų parvežti Janinos Jarošūnaitės-Žygienės (1924-1998) ir Vytauto Žygo (1923-1993) palaikai. Velionių sūnus dr. Arvydas Žygas, gimęs ir užaugęs Amerikoje, sugrįžo į tėvų gimtinę pačiais pirmaisiais Atgimimo metais. Dabar A. Žygas dėsto Kauno tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje ir Vytauto Didžiojo universitete, dalyvauja akademiniame, religiniame, socialiniame veikloje, rūpinasi vaikų ir jaunimo globos reikalais.

Kauno Prisikėlimo bažnyčioje, kur buvo pašarvoti J ir V. Žygų palaikai, perlaidojimo išvakarėse vyko meditacijų ir maldų vakaras, prisimenant praradusius tėvynę karų audrose. Apie nepriklausomos Lietuvos (1918-1940) jaunimo idealus ir būtį, Tėvynės praradimo skausmą kalbėjo, vėliau - atsiveikimo ir padėkos žodį Tėvams ir juos palydintiems tarė dr. Arvydas Žygas. Krikščioniškoje šeimoje užaugęs sūnus ypač akcentavo savo tėvų paprastumą ir ištikimybę vienas kitam. (*Lietuvos aidas*, Nr. 95)

Padėtas kartinis akmuo

Šateikių miestelyje Kėdainių rajone padėtas kartinis akmuo žinomo lenkų ir lietuvių poeto Česlavo Milošo kultūros centrui. Iškilmsė dalyvavęs Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus pabrėžė, kad centras skleis modernias mintis ne tik Lietuvai ir Lenkijai, bet ir visai Europai bei pasauliui.

Šateikiuose — gimtajame Milošo miestelyje — pradėtas statyti kultūros centras turėtų atverti duris 2000 metais. Čia bus rengiami ne tik literatūros vakarai, susitikimai su įžymiais rašytojais, kitais meno žmonėmis, rodomi spektakliai, bet ir įsikurs Č. Milošo muziejus. Ir dabar Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės piliečiu save laikantis, Česlavas Milošas gimė Šateikiuose 1911 metais ir šiuo metu yra laikomas vienu geriausių XX amžiaus poetų. Nuo 1960 metų Č. Milošas nuolat gyvena Jungtinėse Amerikos Valstijose. Atkūrus nepriklausomybę Lietuvoje ir žlugus komunistiniam režimui Lenkijoje poetas dažnai atvyksta į šias abi šalis. 1980 metais jis tapo Nobelio literatūros premijos laureatu. (*Lietuvos aidas*, Nr 201)

Mosėdžio akmenų muziejui - 20

Mosėdžio unikalių akmenų muziejui sukako dvidešimt metų.

Muziejuje dominuoja ledynmečio akmenų rieduliai, atkeliavę kartu su ledynais iš Fenoskandijos kraštų prieš 800 tūkst. - 13 tūkst. metų. Tūpdamas ledynas plovė, ardė, gludino riedulių paviršius, darė fantastiškų raštų ir formų skulptūras.

Daktaras Vaclovas Intas pirmąjį akmenį į savo sodybą Mosėdyje parsivežė dviračiu. Pradėjęs dirbti ligoninės gydytoju, jis rūpinosi ir ligoninės aplinka, sodino dekoratyvinius krūmus, medžius, įrengė gėlynus ir prie jų priderino paprastus laukų akmenis, surinktus čia pat laukų platybėje. O Mosėdžio apylinkės tais metais buvo ypač akmenuotos. Kaimynai iš pradžių juokavo, kad daktaras susirgo iki tol nežinoma "akmenlige", o paskui ir patys užsikrėtė - ėmė akmenis nešti ir vežti į savo sodybas.

Reikėjo skubėti, nes laukų melioravimo banga šlavė visus iš eilės akmenis. Jie buvo sprogdinami Šilalės kaimo žvyro karjere. Daktaras lydėjo melioratorius, stebėjo išverčiamus akmenis ir įdomesnius iš karto atrinkdavo. Melioratoriai savo ruožtu noriai talkino gydytojui, nors už akių stebėjosi negalėdami suvokti šio žmogaus keisto polinkio. Sunumeruoti akmenys būdavo neliečiami, nes visi žinojo, kad bus vežami į Mosėdį, į akmenų po atviru dangumi muziejų. Ir pavieniui randami akmenys taip pat buvo numeruojami baltais aliejiniais

dažais pagal genetines petrografines riedulių grupes. Žiemą pašalus, būdavo suguldomi ant plieno lakštų ir traktoriais atvelkami į Mosėdį.

Šiandien ši riedulių ekspozicija įgauna vis didesnę reikšmę pažintiniu, etniniu, kultūriniu, estetiniu auklėjamuoju, išliekamuoju ir kitais požiūriais. Muziejų nuolatos lanko Lietuvos ir užsienio turistai. (*Lietuvos aidas*, Nr 83)

Kuo nusikalto anūkai?

Ne vieno laikraščio redakcija rašiniuose žodį “anūkas” keičia į “vaikaitis”, net tokiam paprastame sakinyje, kaip: “Senelė džiaugiasi, kai pas ją į kaimą atvažiuoja anūkėliai”. Rašinyje galima išbraukti ką nori, bet senelė tuos pipirus vis tiek vadins anūkėliais. “Perkrikštyti” juos į vaikaičius jai liežuvis neapsivers. Sunku suprasti, kodėl iš kalbos varomas senas ir gražus žodis?.. Kuo nusikalto anūkėliai?

Pastaruoju metu vis dažniau vartojamas žodis “kariūnai” - visai net to žodžio reikšme. Juo įvardijami tikrosios tarnybos kariai. Tačiau kariūnai - tai ne šiaip sau kariai, o Karo mokyklų kursantai, kadečiai. Jei eilinius, puskarininkius ir karininkus norime įvardinti vienu žodžiu, tai juos galime vadinti kariškiais. Kariškiais vadintini kariai, kai nežinomas ar nenorimas minėti jų laipsnis. Žodis “kariūnai” tai progai tinka ne labiau negu karvei balnas...

Ausį įrėžia žodis “lietuvaičiai”. “Lietuvaičiai laimėjo...” “Lietuvaičiai pralaimėjo...” Ir taip lyg iš gausybės rago. Telioka laukti, kad Europoje atsiras ir daugiau naujų tautybių: rusaičių, serbaičių, vokiečiaičių, ispanaičių... Vis rasdamas į laikraščius puslapius prikaišiotą “lietuvaičių” imi galvoti, kad jau gėdinamės savo tautos vardo.

Ne be reikalo sakoma, kad iš didelio rašto išeinama iš krašto...

Zenonas Mikalauskas (Lietuvos aidas, Nr. 164)

Mokslininkai ir menininkai - prieš muziejų Grūto miške

Žymūs Lietuvos mokslininkai - akademikai, profesoriai, taip pat visuomenės veikėjai, rašytojai, dailininkai, architektai, aktoriai, režisieriai, žurnalistai savo parašais pritarė “Laboros” pareiškimui prieš Grūto miške kuriamą komunistinių nusikaltėlių skulptūrų muziejų. Tarp pasirašiusių - Bronius Grigelionis, Zigmas Zinkevičius, Edvardas Gudavičius, Antanas Tyla, Nijolė Felicija Sadūnaitė, Gintautas Česnys, Gediminas Karalius, Eduardas Budreika, kitos iškilios asmenybės.

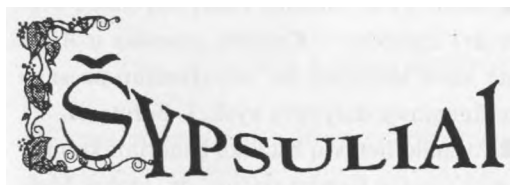
Vilniaus miesto Sąjūdžio grupių susivienijimas “Labora” savo susirinkime priėmė pareiškimą Lietuvos Respublikos Prezidentui, Seimo Pirmininkui ir Ministrui Pirmininkui, kad Dzūkijoje, Grūto miške, partizanų krauju ir jų motinų ašaromis aplaistytoje žemėje nebūtų kuriamas sovietinių paminklų nusikaltėliams muziejus. Pritardami šiam pareiškimui žymūs mokslininkai, menininkai ir visuomenės veikėjai teigia, kad nėra pasaulyje nė vienos valstybės, kuri savo budeliams ir tautos genocido vykdytojams kurtų muziejų. Reikalaujama sustabdyti muziejaus kūrimo darbus. (*Lietuvos aidas*, Nr. 94)

Žąsys nulesė 140 hektarų pasėlių

Praskrendančios žąsys Šilutės krašte nulesė maždaug 140 hektarų pasėlių. Būriais užpuolę kooperatyvo “Juknaičių rapsas” pasėlius žąsys nulesė 140 hektarų sudygusių avižų, pupų ir žirnių mišinių. Pasak “Pamario” laikraščio, Žemės ūkio skyriaus sudaryta komisija apskaičiavo, jog sparnuočiai padarė daugiau kaip 30 tūkst. litų nuostolių.

(Lietuvos aidas, Nr 87)

Mažas berniukas kreipiasi į tėvą:

- Tėveli, einam pažaisiti. Mama sako, kad tu jau suvaikėjęs.

Viena dama sako kitai:

- Mums su seseria, kartu paėmus, šešias-dešimt metų.
- Vaje, vaje, ir jūs nebijote tokią mažą seserį vieną palikti namuose?

✱

Kunigas klausia berniuką:

- Kiek yra sakramentų?
- Šeši, klebone.
- Ne šeši, o septyni.
- Mama sakė, kad santuoka ir atgaila yra tas pat.

*

Tėvas sūnui:

- Ar tau padėti išspręsti uždavinį?

- Nereikia, tėveli. Mokytojai labiau patinka, kai klaidas daro patys mokiniai.

*

Vyras žmonai:

- Brangioji, ar tu negalėtum nusidažyti plaukus šviesia spalva?
- O kodėl? - nustemba žmona.
- Sako, kad šviesiaplaukės geros šeimininkės.

✱

Mergaitė apskundė berniuką, kad šis per prievartą ją pabučiavo gatvėje.

Teisėjas suabejojęs klausia:

- Kaip jis tave galėjo pabučiuoti, būdamas daug mažesnis.
- Aš truputį pritūpiau, - atsakė mergaitė.

*

Mokytoja klausia berniuko:

- Pasakyk, koks žodžių "esu graži" laikas?
- Būtas, panele mokytoja.
- Negali būti, dar pagalvok.
- Bet juk aš savo akimis matau. Ir kiti mokiniai gali tai patvirtinti, - nenusileidžia mokinys.

*

- Sveikinu, girdėjau, kad visos trys jūsų dukterys išteklėjo.

- Jūs neteisingai išgirdote. Išteklėjo viena, tik trečią kartą.

✱

■ Kazlų Rūdoje bal. 5 d. kun. Antanas Kereišis aukojo pirmąsias iškilmingas šv. Mišias ir teikė primicijų palaiminimą. Šios iškilmės Kazlų Rūdoje parapičius džiugino, nes jau daug metų šioje parapijoje nebuvo pašaukimų į kunigus.

■ Kun. Vinco Valkavičiaus trilogija "Lithuanian religious life in America" (Lietuvių religinis gyvenimas Amerikoje) po 12 m. darbo galutinai baigta. I tomas apima rytines valstijas, II t. tik Pensilvanijos, o III t. visas kitas į vakarus. Šiuose tomuose yra straipsnių apie daugiau kaip 130 lietuvių katalikų parapijų ir taip pat informacijos apie lietuvius protestantus. Be to, yra 7 vienuolynų, vyrų ir moterų, aprašymai, nemažai kunigų ir brolių biografijų.

■ Kan. Juozas Andrikonis, Kriauklių par. klebonas, mirė bal. 9 d., sulaukęs beveik 90 m. Nuo 1992 m. jis stengėsi atstatyti sovietinės kariuomenės sunaikintą Kriauklių bažnyčią. Gavus paramos iš išeivijos ir Lietuvos tikinčiųjų, statyba artėja prie galo. Deja, statytojas, darbų pabaigos nesulaukęs, iškeliavo amžinybėn.

■ Gavėnios metu, jubiliejinius metus švėsdama, Šv. Andriejaus lietuvių parapija Philadelphijoje surengė dvasinį atsinaujinimą - rekolekcijas, kurias vedė iš Vašingtono atvykęs Telšių vyskupijos kun. Antanas Lapė.

■ Kun. Balys Ivanauskas, buv. Šv. Jurgio lietuvių parapijos klebonas, mirė kovo 16 d., sulaukęs 88 m. Kunigu įšventintas 1939 m., beveik visa laiką sielovados darbą dirbo lietuvių parapijose. Šv. Jurgio parapijos klebonu išbuvo 1961 - 1980 m. Palaidotas Holy Sepulchre kapinėse Southfield, Mi. Laidotuvėse dalyvavo 2 vyskupai, 27 kunigai ir daugybė tikinčiųjų.

■ Balandžio 15 d., remiantis Rockfordo vysk. Thomas G. Doran pranešimu, pop. Jonas Paulius II JAV LB Krašto valdybos pirm Reginai Narušienei paskyrė Šv. Girgaliaus Didžiojo ordiną.

■ Čikagos Brighton Parko Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo lietuvių parapija balandžio 25 d. atšventė 85 m. sukaktį. Ta pačia proga buvo pagerbti tos parapijos kunigai: prel. D. Mozeris ir kun. F. Kireilis 60 m. kunigystės, kun. E. Maxa - 40 ir klebonas A.C. Puchenski 27 m.

■ Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijai Švietimo ir mokslo ministerija siūlo suteikti leidimą veikti kaip nevalstybinei aukštajai mokyklai. Seminarijoje teikiamas išsilavinimas, remiantis dabar galiojančiais teisės aktais, Lietuvoje nėra pripažįstamas kaip aukštasis.

■ Kovo 7 d. pop. Jonas Paulius II vadovavo dešimties Dievo tarnų beatifikacijos išskilmėms Šv. Petro aikštėje Vatikane. Tarp naujųjų palaimintųjų 8 yra Ispanijos pilietinio karo kankiniai 1936 m., XVII a. Prancūzijos jaunuomenės švietėjas kun. Nicolas Barre ir Anna Schaffer, pasaulietė moteris iš Bavarijos.

■ Kovo 24 d. Vilniaus mokytojų namų svetainėje dvi leidyklos - *Katalikų pasaulis* ir *Aidai* pristatė savo leidinius bei supažindino su savo veikla. Renginyje dalyvavo vysk. J. Boruta SJ.

■ Pasaulio lietuvių katalikų bendrijos komisija (kun. Vytautas Bagdanavičius, dr. Juozas Meškauskas, Jonas Pabedinskas ir Pranas Povilaitis)

1999 m. katalikų visuomenininko premiją paskyrė vilniečiui Artūrai Vazbiui už jo našias pastangas organizuojant Lietuvos jaunimą dirbti krikščioniškais visuomeniniais pagrindais - ekumenine prasme. Premijos mecenatas prel. dr. Juozas Prunskis.

■ Kovo 9 d. Kėdainių *Ryto* vidurinėje mokykloje dekanas kun. S. Bitkauskas susitiko su dekanato tikybos mokytojais. Kalbėta apie mokinių dalyvavimą šv. Mišiose, rengimą pirmajai išpažinčiai ir Komunijai ir kitais aktualiais klausimais.

■ Šių metų gruodžio 31d. vyks. vysk. Paulius Baltakis OFM švęs 75 m. amžiaus sukaktį. Pagal Bažnyčios teisės kanonus, ta data baigiasi jo kadencija. Vyskupas yra Šv. Tėvui jau įteikęs oficialų atsisakymą. Dar nežinia, ar bus paskirtas naujas vyskupas, ar kaip kitaip bus išspręstas šis klausimas: kas rūpinsis už Lietuvos ribų esančių lietuvių sielovados reikalais.

■ Šiuo metu daugiau kaip 10 Lietuvos kunigų dirba išeivijos sielovadoje. Ypatingai greitos pagalbos iš Lietuvos vyskupų konferencijos laukia Šv. Kazimiero lietuvių parapija Londone, Anglijoje: jos klebonas kun. Jonas Sakevičius MIC, sulaukęs 92 m. amžiaus, šią vasarą persikelia gyventi į Lietuvą.

■ Geg. 6. Čikagoje buvo atkasti Motinos Marijos Kaupaitės, Šv. Kazimiero seserų kongregacijos įsteigėjos, palaikai ir patalpinti motiniškojo namo koplyčioje, specialiai įrengtoje kriptoje. Nuo 1989 m. meldžiamasi ir rūpinamasi, kad ji būtų paskelbta palaimintąja. Šiuo metu šiai kongregacijai priklauso daugiau kaip 250 narių, iš kurių 186 gyvena Illinois valstijoje.

Juozas M.

41-ajam *Laiškų lietuviams* konkursui siūlomos temos:

1. Ką pasiimsime ir ką paliksime, žengdami į trečiąją tūkstantmetį.
2. *Laiškų lietuviams* vieta mūsų periodikoje.
3. Kaip išvengti depresijos.
4. Jeigu santuokoje atsiranda dvasinė meilė - ji amžina.
5. Ar atvirumas žmogui padeda, ar kenkia?
6. Ne savo ugnimi žėruojam, ne sau aplinkui šviesą liejam.
7. Nėra šventų žmonių, yra tik šventi darbai.
8. Kelias į žmonių širdį eina per širdį.
9. Kas padaroma vaiko labui - padaroma tautos gerovei.
10. Į Tiesą - per ją supančias netiesas.

Konkurse gali dalyvauti ir suaugusieji, ir jaunimas. Jaunimui priklausys tik vidurinių ir kitų tolygių mokyklų moksleiviai. Jie būtinai turi pažymėti, kad straipsnis skiriamas jaunimo grupei.

Straipsnio apimtis - apie 6 mašinėlė rašyti puslapiai, jaunimo gali būti trumpesni. Straipsnis pasirašomas slapyvardžiu, į atskirą vokelį (ant kurio užrašomas tik slapyvardis) įdedama tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas. Vokelis kartu su straipsniu įdedamas į didesnį voką ir siunčiamas redakcijai šiuo adresu: *Laiškai lietuviams*, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636, USA. Rašiniai turi pasiekti redakciją iki 2000 m. vasario mėn. 16 dienos. Premijų didumą ir skaičių nustatys Vertinimo komisija.

Mieli pasiryžėliai dalyvauti šiame konkurse,

Kadangi šis 41-asis mūsų konkursas jau šio tūkstantmečio gale, tai savaime suprantama pirmoji pasiūlyta tema - nuspręsti, ką mes su savim nešimės į trečiąją tūkstantmetį. Antroji tema taip pat nesunkiai suprantama. Ateinančių metų pradžioje švęsime šio žurnalo auksinį jubiliejų, tad naudinga bus panagrinėti, kokią vietą per tą penkiasdešimtmetį jis užėmė mūsų periodikoje. Čia, žinoma, gal geriau galėtų apie tai parašyt tie, kurie jį skaito jau nuo pat pradžios - 1950 metų, bet žinome, kad jau ir daugelis Lietuvos skaitytojų su juo yra pakankamai susipažinę, kad galėtų kompetentingai atsakyti į šį klausimą.

Pastebėkite, kad čia pateikta ne tik "tradiciniai", bet lyg ir "poetiškesni" kai kurių temų formulavimai, kad rašytojai galėtų laisviau ir kūrybiškiau atskleisti savo kūrybinį talentą. Gerai žinome, kad Lietuvoje yra nemaža tokių kūrybingų rašytojų. Tad sėkmės visiems.

LAIŠKAI LIETUVIAMS-Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius - Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas-Algirdas Paliokas, SJ. Techninė redakcija - Jonas Kuprys ir dr. Jonas Boguta. Administratorė - Marija A. Jurkutė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (773) 737-8400. FAX (773) 737-0486. "Draugo" spaustuvė. Metinė prenumerata-20 dol., atskiras numeris-2 dol.